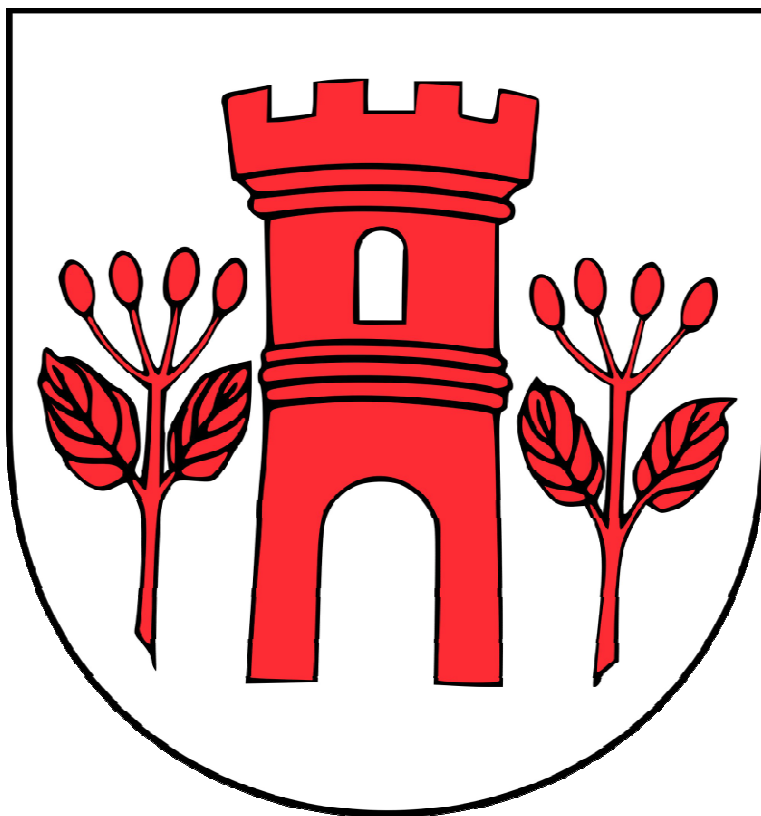

**Gminna Strategia
Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Świdwin
na lata 2016-2020**

Czerwiec 2016

Spis treści

Wstęp.....	4
5	
1.1. Cel	5
1.2. Podstawa prawna (w tym - zgodność z prawem wspólnotowym, strategiami krajowymi i europejskimi, lokalnymi dokumentami strategicznymi).....	5
1.2.1. Zgodność z prawem wspólnotowym	5
1.2.2. Zgodność ze strategiami europejskimi.....	5
1.2.3. Zgodność z krajowymi aktami prawnymi.....	6
1.2.4. Zgodność z dokumentami krajowymi.....	7
1.2.5. Zgodność z wojewódzkimi i regionalnymi dokumentami strategicznymi	7
2. PROCES BUDOWY STRATEGII	8
2.1. Przebieg procesu	8
2.2. Zespół.....	8
2.3. Horyzont czasowy, zakres i przedmiot opracowania	9
2.4. Metody i techniki badań wykorzystanych w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	10
3. CHARAKTERYSTYKA GMINY	12
3.1. Położenie i opis geograficzny	12
3.2. Demografia.....	14
3.3. Gospodarka.....	18
3.3.1. Instrumenty rozwoju i wspomagania przedsiębiorczości	22
3.3.2. Zarejestrowane w rejestrze prowadzonym przez Wójta Gminy Świdwin podmioty świadczące usługi hotelarskie w innych obiektach niż hotele, motele, pensjonaty:	23
3.4. Infrastruktura społeczna (pomoc społeczna, oświata, kultura, służba zdrowia, policja, organizacje pozarządowe).....	23
3.4.1. Pomoc społeczna.....	23
3.4.1.1. Instytucje realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Świdwin.....	23
3.4.1.2. Cele i zadania pomocy społecznej	24
3.4.1.3. Podstawa funkcjonowania GOPS w Świdwinie.....	24
3.4.1.4. Mieszkańcy, korzystający z pomocy społecznej	25
3.4.1.5. Przemoc.....	26
3.4.1.6. Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym rodziny wielodzietne i niepełne	28
3.4.1.7. Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza	30
3.4.1.8. Uzależnienia.....	32
3.4.1.9. Osoby opuszczające zakład karny.....	33
3.4.1.10. Bezdomność	33
3.4.1.11. Niepełnosprawność	33
3.4.1.12. Praca socjalna.....	36
3.4.1.13. Poradnictwo specjalistyczne	37
3.4.1.14. Programy i projekty realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej	38
3.4.1.15. Partnerstwo Lokalne Gminy Świdwin	40
3.4.2. Oświata	41
3.4.2.1. Placówki edukacyjne na terenie Gminy Świdwin.....	41
3.4.2.2. Kadra pedagogiczna	41
3.4.2.3. Wydatki na oświatę	42
3.4.2.4. Dodatkowe programy, realizowane przez szkoły.....	42
3.4.3. Kultura i promocja	47

3.4.4.	Służba zdrowia.....	48
3.4.5.	Policja	48
3.4.6.	Organizacje pozarządowe	49
3.4.7.	Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi	50
3.4.7.1.	Wysokość środków przekazanych w ramach wsparcia realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w latach 2013 -2015 r.....	53
3.4.7.2.	Dotacje pozakonkursowe dla Stowarzyszeń w latach 2013-2015	54
3.4.7.3.	Potrzeby lokalnych NGO	56
4.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ	56
4.1.	Analiza problemów w oparciu o dane z instytucji	56
4.2.	Analiza problemów w oparciu o dane z ankiety	61
4.2.1.	Zadowolenie z warunków życia w Gminie.....	61
4.2.2.	Wpływ na otoczenie.....	65
4.2.3.	Problemy społeczne poszczególnych grup	66
4.2.4.	Priorytety w działaniach	67
4.3.	Analiza SWOT	70
5.	KIERUNKI ROZWOJU I PLANOWANIE DZIAŁAŃ	74
5.1.	Wizja Gminy Świdwin	74
5.2.	Obszary społeczne i problemy priorytetowe	74
5.3.	Cele główne strategii (cele strategiczne, operacyjne i zadania).....	79
5.4.	Programy (w oparciu o które będzie realizowana).....	81
5.5.	ŹRÓDŁA DOTACJI Z FUNDUSZY POMOCOWYCH.....	98
6.	System monitorowania strategii	100
6.1.	Monitoring.....	100
6.2.	Ewaluacja strategii	101
7.	Ramy finansowe	102
	ZAŁĄCZNIKI	104
	SPIS TABEL	105
	SPIS WYKRESÓW	107

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest podstawowym dokumentem umożliwiającym jednostkom samorządu terytorialnego zarządzanie działaniami, które pozwalają na dostosowanie się tych jednostek do istniejących uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Opracowanie, wdrażanie oraz kontrola strategii obejmuje przede wszystkim zarządzanie w obszarach warunkujących wysoką jakość życia mieszkańców, takich jak pomoc społeczna, wspieranie rodziny, ochrona zdrowia, a także oświata, kultura, sport i rekreacja.

Dokument stanowi podporę dla władz gminy we wspieraniu obywateli w pokonywaniu barier oraz rozwiązywaniu ich problemów życiowych, dzięki podejmowaniu inicjatyw oraz realizowaniu ich w sposób efektywny i zgodny z zapotrzebowaniem.

1. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII

1.1. Cel

Celem opracowania dokumentu jest opisanie, analiza i wartościowanie zjawisk w obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości. W praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń do osiągnięcia stanu określonego w wizji.

1.2 Podstawa prawna (w tym - zgodność z prawem wspólnotowym, strategiami krajowymi i europejskimi, lokalnymi dokumentami strategicznymi)

Podstawę prawną opracowania niniejszego dokumentu stanowi przede wszystkim ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 163). Zgodnie z rzeczoną ustawą przygotowanie Strategii jest obowiązkiem każdej gminy, co wynika z art. 16b („Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej”) i art. 17 ust. 1 pkt. 1 „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Wskazany art. 17 określa również precyzyjnie zakres, który należy objąć w ramach Strategii.

1.2.1. Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe nie ingeruje bezpośrednio w systemowe rozwiązania w zakresie polityki społecznej, przyjęte i funkcjonujące w poszczególnych państwach członkowskich. Równocześnie funkcjonuje ogólna polityka społeczna Unii Europejskiej koordynująca w zakresie niezbędnym dla funkcjonowania wspólnoty krajowe polityki.

1.2.2. Zgodność ze strategiami europejskimi

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdwin jest spójna z unijną Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, stawiającą sobie za cele: wzrost zatrudnienia,

wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych, poprawę sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprawę zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej oraz podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

1.2.3. Zgodność z krajowymi aktami prawnymi

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdwin znajduje stosowne umocowanie w krajowych regulacjach prawnych. Ustawodawca nakłada na władze gminy określone obowiązki, powiązane z prowadzeniem działań zaradczych i naprawczych w obszarze polityki społecznej. Zapisy zawarte w Strategii oparte są na wytycznych krajowych aktach prawnych, w szczególności:

- Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym,
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciw działaniu alkoholizmowi,
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r.o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zawodowej,
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego,
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne,
- Ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.

1.2.4. Zgodność z dokumentami krajowymi

Zapisy Strategii są spójne z ogólnopolskimi dokumentami i programami, do których należą:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji,
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 –2020,
- Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2009-2015.

1.2.5. Zgodność z wojewódzkimi i regionalnymi dokumentami strategicznymi

Podczas prac nad Strategią uwzględniono zapisy regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych, do których należą:

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku,
- Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020– Region dla Rodziny,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2012-2020,
- Strategia Rozwoju Powiatu Świdwińskiego w latach 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027,
- Gminna Strategia Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.

2. PROCES BUDOWY STRATEGII

2.1. Przebieg procesu

Podstawowym założeniem, przyświecającym tworzeniu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdwin, było poszanowanie zasady partycypacji społecznej, umożliwiającej uwzględnienie opinii zróżnicowanych grup tworzących lokalną wspólnotę.

Prace nad dokumentem uspołeczniono poprzez zaangażowanie przedstawicieli samorządu, organizacji pozarządowych, lokalnych liderów i przedsiębiorców, a także dzięki przeprowadzeniu ankiety wśród losowej próby mieszkańców Gminy. Uczestnictwo w pracach miało charakter otwarty i każdy zainteresowany miał możliwość aktywnego włączenia się w proces budowy dokumentu.

Składał się z następujących etapów:

- **Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie.**
- **Określenie priorytetów i planowanie działań.**
- **Opracowanie dokumentu.**

2.2. Zespół

W prace nad tworzeniem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdwin na lata 2016-2020 zaangażowany był Zespół, powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Świdwin nr GOPS/7/2016 z dnia 29 stycznia 2016 r. W skład zespołu weszli lokalni liderzy, przedstawiciele instytucji oraz organizacji pozarządowych. Skład Zespołu przedstawiono w Tabeli nr 1.

Tabela nr 1. Skład zespołu ds. opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdwin na lata 2016-2020.

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja/Instytucja	Rola
1.	Barbara Felska	Kierownik GOPS w Świdwinie	Przewodnicząca Zespołu
2.	Emilia Wiszniewska	Inspektor ds. pozyskiwania środków finansowych i bhp	Z-ca Przewodniczącej
3.	Jędrzej Szynkowski	Animator lokalny/ psycholog	Sekretarz Zespołu
4.	Joanna Anglisz-Myszka	Zastępca Wójta	Członek Zespołu

5.	Renata Kamińska	Skarbnik Gminy	Członek Zespołu
6.	Sebastian Basiejko	Kierownik Referatu OKZiS	Członek Zespołu
7.	Anna Pietryka	Kierownik Referatu ROŚ	Członek Zespołu
8.	Wioleta Żubert	Inspektor ds. ewidencji ludności spraw obywatelskich	Członek Zespołu
9.	Jakub Szynkowski	Dyrektor ZS w Lekowie	Członek Zespołu
10.	Dorota Adamiak	Wicedyrektor ZS w Lekowie	Członek Zespołu
11.	Marta Jalowska	Dyrektor ZS w Bierzwnicy	Członek Zespołu
12.	Halina Cybul	Prezes Stowarzyszenia Dobrych Inicjatyw „AKORD”	Członek Zespołu
13.	Iwona Piotrowicz	Prezes Stowarzyszeni na rzecz rozwoju Sołectw Niemierzyno i Kłodzino „Z Tradycją w przyszłość”	Członek Zespołu
14.	Ilona Baranowska	Prezes Stowarzyszenia „Smardzko Razem”	Członek Zespołu
15.	Iwona Bobik	Koordynator działu pracy z rodzina i pomocy środowiskowej	Członek Zespołu
16.	Sylwia Żmuda Kowalczyk	Kierownik ŚDS	Członek Zespołu
17.	Ewa Kretowicz	Specjalista pracy z rodziną	Członek Zespołu

Źródło: Zarządzenie Wójta Gminy Świdwin nr GOPS/7/2016 z dnia 29 stycznia 2016 r.

Zadaniem Zespołu było prowadzenie działań, mających na celu opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, w szczególności: określenie podstawowych potrzeb, problemów i oczekiwań mieszkańców Gminy Świdwin oraz wskazanie mocnych i słabych stron polityki społecznej wraz z uwzględnieniem szans i zagrożeń płynących z otoczenia.

W ramach pracy Zespołu, w okresie od kwietnia do maja 2016 roku odbyło się łącznie 6 spotkań, których rezultaty zostały przedstawione w dalszej części niniejszego opracowania.

2.3. Horyzont czasowy, zakres i przedmiot opracowania

Niniejszy dokument obejmuje cele, których realizacja została zaplanowana na lata 2016-2020. Zakres opracowania obejmuje problemy społeczne oraz wskazane na ich podstawie priorytety i cele strategiczne, stanowiące podstawę do opracowania określonych w czasie planów działań. Przedmiotem opracowania jest obszar całej Gminy Świdwin w granicach administracyjnych.

2.4. Metody i techniki badań wykorzystanych w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- Organizacja procesu planowania strategicznego.
- Diagnoza sytuacji społecznej Gminy.
- Planowanie działań.

W oparciu o następujące metody:

a) Metoda jakościowa

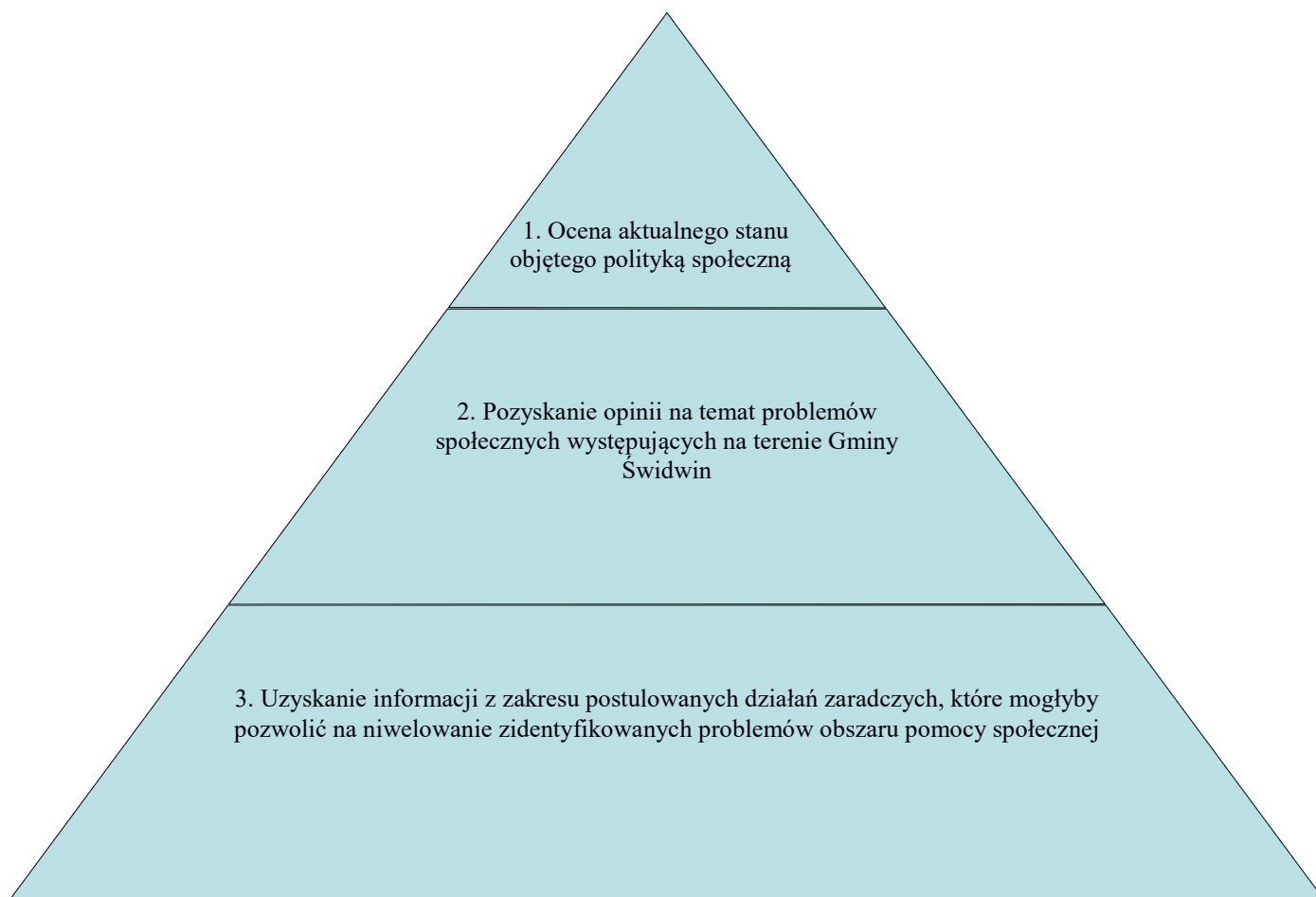
- Analiza danych zastanych z jednostek organizacyjnych Gminy Świdwin
- Spotkania Zespołu do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdwin na lata 2016-2020
- Spotkania informacyjne z sołtysami oraz przedstawicielami lokalnych stowarzyszeń
- Konsultacje społeczne,

b) Metoda ilościowa

- Konsultacje społeczne w formie badania ankietowego.

Spotkania Zespołu do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdwin na lata 2016-2020 zostały podzielone na dwa panele, w ramach których odbyły się po trzy spotkania trwające od dwóch do pięciu godzin. Spotkania przebiegały według ustalonego schematu (Schemat nr 1).

Schemat nr 1. Schemat spotkań informacyjnych

Źródło: Opracowanie własne.

Zakres tematyczny

- 1) Obszar wsparcia dziecka i rodziny (w tym: system wsparcia oferowanego dziecku i rodzinie, wielodzietność, piecza zastępcza, wsparcie asystenta rodziny, system edukacji, mieszkalnictwo, przemoc i innego rodzaju dysfunkcje w rodzinie);
- 2) Obszar aktywności społecznej i kulturalnej (aktywność społeczna mieszkańców, działalność organizacji pozarządowych, kultura, sport i rekreacja, bezpieczeństwo publiczne, zjawisko przemocy w przestrzeni publicznej, wykluczenie społeczne, bezdomność);
- 3) Obszar ochrony zdrowia (system opieki zdrowotnej, w tym dostępność i jakość wsparcia, system wsparcia dla osób sprawujących opiekę nad osobami chorymi i starszymi, w tym

osobami z chorobami psychicznymi, stan zdrowia mieszkańców, niepełnosprawność, sytuacja osób starszych, uzależnienia);

- 4) Obszar rynku pracy (gospodarka lokalna, rozwój gospodarczy, inwestycje, rynek zatrudnienia, bezrobocie, przedsiębiorczość mieszkańców).

Konsultacje społeczne w formie badania ankietowego - opis w punkcie 4.2.

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY

3.1. Położenie i opis geograficzny

Gmina Świdwin położona jest w środkowej części wybrzeża na północy województwa zachodniopomorskiego w powiecie świdwińskim. Rzeźbę terenu charakteryzuje dość duże urozmaicenie. Deniwelacje lokalne sięgają ok. 30 m i więcej. Najniżej położona jest zachodnia część Gminy (rejon Berkanowa – 50 m n.p.m., najwyżej – południowo – wschodnia część Gminy rejon Bierzwnicy -180 m n.p.m. Od strony południowej Gmina Świdwin graniczy z gminą Brzeżno, od zachodu z gminą Łobez oraz Resko. Granicę północną wyznaczają gminy Sławoborze i Rąbino. Granicę wschodnią wyznacza gmina Połczyn-Zdrój. Gminę cechuje wysoki udział gruntów ornych, stanowiących ok 86% powierzchni użytków rolnych, z przewagą gleb w klasach III i IV (75%). Użytki zielone położone są głównie w dolinach rzeki Regii Mołstowej z przewagą gleby w IV klasy bonitacyjnej. Przeważają gleby lekkie bielcowe o kwaśnym odczynie. W gruntach ornych ok. 40% zajmują gleby klasy IIIa, IIIb i IVa odznaczające się największą wartością użytkową (kompleks 4 - żytni dobry i 2 – pszeniczny dobry). Około 0,5% pow. gruntów ornych zajmują gleby 3 – go pszenicznego wadliwego kompleksu (kl. IIIa, IVa, IVb), położone na zboczach i stromych stokach, podlegające erozji. Gleby klasy IVa i IVb (5 kompleks – żytni dobry) zajmują ok. 34% powierzchni gruntów ornych. Gleby słabsze i najslabsze klasy V i VI (kompleks 6 żytni słaby i żytni b. słaby) zajmują łącznie 25 % powierzchni gruntów ornych i występują w rozproszeniu na całym obszarze gminy.

Wody gruntowe pierwszego poziomu występują na różnych głębokościach w zależności od ukształtowania powierzchni (wzgórze, wysoczyzna czy dolina lub wytopisko) materiałów budujących podłoże (przepuszczalne piaski czy też nieprzepuszczalne gliny).

Na ogół w dolinach rzecznych o podłożu piaszczystym wody tworzą zwierciadło swobodne i występują dość płytko 1 – 2 m poniżej terenu. W obrębie równin sandrowych i wyższych poziomach tarasów dolinnych o podłożu piaszczystym występują również w zwierciadle swobodnym, ale głębiej

2 – 5 m. W gruntach organicznych (torfach) w obniżeniach terenu występują z reguły na powierzchni lub tuż pod powierzchnią. Natomiast w obrębie wysoczyzny morenowej nie tworzą w zasadzie poziomego ciągłego. Występują na różnych głębokościach (2 – 5 i głębiej) często w postaci sześci w przewarstwieniach piaszczystych. Wody podziemne poziomu użytkowego ujmowane są z utworów czwartorzędowych z głębokości już od 1 Smp.p.t (Cieszyno, Chomętowo) do 120 m p.p.t. (Smardzko). Zasobność poziomów wodonośnych jest zróżnicowana, największa w dolinie Regi.

Warunki Agroklimatyczne odpowiadają strefie klimatu umiarkowanego w obszarze przenikania się mas powietrza kontynentalnego i morskiego, co powoduje częste zmiany stanów pogodowych. Obszar Gminy stanowi przejście od łagodniejszego i dość skąpego w opady atmosferyczne klimatu krainy nadmorskiej do surowego większym zróżnicowaniu temperatur i obfitszego w opady pojezierza.

Gmina Świdwin nie posiada złóż kopalin o większym znaczeniu gospodarczym. Występują tu złoża surowców pospolitych: piaski, żwiry, pospółki, torfy, kreda jeziorna, z których część jest wydobywana dla potrzeb lokalnych.

Wg materiałów Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie (inwentaryzacja złóż i wyrobisk kopalin, rok 1997) na terenie Gminy stwierdzono występowanie:

- pięciu złóż kruszywa naturalnego grubego i jednego złoża kredy jeziornej,
- zarejestrowano jedno wyrobisko pospółki i sześć wyrobisk piasku,
- wytypowano pięć obszarów perspektywicznych dla udokumentowania złoża pospółki oraz siedem rejonów z możliwością udokumentowania złoża piasku,
- zarejestrowano jedno składowisko odpadów mineralnych piasku we wsi Lipce.

Na skalę lokalną dla potrzeb własnych ludności wydobywane jest kruszywo w niewielkich wyrobiskach we wsiach: Kluczkowo, Przybyradz, Oparzno, Niemierzyno, Świdwinek, Wierzbica, Cieszeniewo.

Liczne są złoża torfowe (szczegółowa lokalizacja w materiałach U W - geolog), z których największe występują w rejonie Rusinowa (11 miejsc o łącznej powierzchni ca 120 ha), Lekowa, Kłępczewa oraz w dolinie Regi. Są to torfowiska wysokie i niskie, częściowo w obrębie lasów. Większość złóż przydatna jest dla celów rolniczych i ogrodniczych.

Wg regionalizacji krajobrazów roślinnych (J. Matuszkiewicz – Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski 1993 r.) Gmina Świdwin leży w obrębie Działu Pomorskiego. Występują tu zbiorowiska roślin netypusubatlantyckiego charakteryzujące się wysokim poziomem naturalności. Lasy zajmują stosunkowo niedużą powierzchnię Gminy (28%), towarzyszą dolinie rzeki Regii Mołstowej oraz występują w rozproszonych kompleksach na wysoczyźnie morenowej. Na ogół

charakteryzują się dość żyznymi siedliskami i urozmaiconym drzewostanem. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna (ca 55 drzewostanów), następnie świerk (ca 17%), buk (ca 10%) i dąb (ca 7%). Siedliska boru świeżego mieszanego i boru świeżego (ca 45% siedlisk) zajmują tarasy dolin rzecznych i towarzyszące im powierzchnie sandrowe o podłożu piaszczystym. Siedliska lasu mieszanego i lasu świeżego (ca 44% siedlisk) zajmują żyzniejsze obszary o podłożu glin i astym w obrębie wzgórz morenowych, kemowych oraz na wysoczyźnie morenowej (rejon Bełtna – Rusinowa – Lekowa oraz Rycerzewka). W podmokłych i bagnistych obniżeniach (wokół J. Oparzno, J. Bystrzyno Wlk. oraz torfowiska Rusinowo i Kłępczewo) występują siedliska boru wilgotnego i olsu. Wśród drzewostanów występuje wiele drzew pomnikowych oraz całe zespoły drzewostanów sosnowych, bukowych i dębowych w wieku 140 – 165 lat o szczególnych wartościach przyrodniczych. Zbiorowiska roślinności zielnej reprezentowane przez naturalną roślinność bagienną, szuwały przybrzeżne jezior, torfowiska (występują wszystkie typy: wysokie, niskie i przejściowe) oraz kośne łąki i pastwiska zajmują dość znaczną powierzchnię (ca 10% powierzchni ogólnej Gminy), chociaż występują w dużym rozproszeniu. Łąki i pastwiska występują w dolinie Regii Mołstowej, natomiast torfowiska i zbiorowiska bagienne w obniżeniach wytopiskowych, z których największe znajdują się w rejonie wsi Rusinowo, Kłępczewo, Stary Przybysław i Łąkowo. Roślinność zielna charakteryzuje się dużą różnorodnością gatunków, z których wiele objętych jest ochroną. Ciekawe zespoły roślinności rodzimej, głównie starodrzew dębowy, bukowy, świerkowy i grabowy występują w dawnych parkach podworskich, objęte są ochroną Konserwatora Zabytków. W lasach występuje również bogata fauna: zwierzyna łowna oraz liczne gatunki ptaków lądowych, a na terenach podmokłych rzadkie gatunki awifauny.

3.2. Demografia

Gminę Świdwin na dzień 31 grudnia 2015 r. zamieszkiwało 6137 mieszkańców skupionych w 18 sołectwach. Gmina Świdwin należy do jednostek administracyjnych o średniej liczbie ludności przypadającej na 1 km² – wynoszącej 25 osób. Do miejscowości o najwyższej liczbie mieszkańców należą: Bierzwnica, Kłępczewo, Krosino, Lekowo, Smardzko. Liczba ludności w Gminie Świdwin utrzymuje się na przestrzeni ostatnich 31 lat na podobnym poziomie, ulegając nie wielkim wahaniom. Na przestrzeni lat 2013 – 2015 nastąpił nieznaczny spadek liczby ludności Gminy. Od roku 2013 do 2015 odnotowano spadek liczby ludności o 62 osoby w odniesieniu do roku 2013.

Rozpatrując na przestrzeni analizowanego okresu relacje płci w Gminie Świdwin, zauważa się nieznaczną liczebną przewagę mężczyzn w stosunku do liczby kobiet.

Tabela nr 2. Ludność w Gminie Świdwin ze względu na płeć stan na dzień 31.12.2015 r.

Lata	Ludność ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Gęstość zaludnienia na 1 km ²
2013	6199	3140	3059	25 osób
2014	6180	3128	3052	25 osób
2015	6137	3114	3023	bd.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS oraz danych z gminnego programu ewidencji ludności.

Tabela nr 3. Ludność w Gminie Świdwin ze względu na miejsce zamieszkania podział na miejscowości, stan na 31.12.2015 r.

Miejscowość	Lata		
	2013	2014	2015
Bedlno	19	19	19
Bełtno	149	147	145
Berkanowo	99	83	82
Bierzwnica	517	523	515
Blizno	13	13	12
Buczyna	2	2	2
Bystrzyna	26	30	31
Bystrzynka	56	56	57
Cieszeniewo	231	230	234
Cieszyno	94	89	90
Dobrowola	22	22	17
Gola Dolna	16	16	16
Gola Górna	77	74	73
Karpno	6	6	6
Kartlewo	47	47	47

Kawczyno	8	8	7
Kłępczewo	560	552	543
Kluczkowo	251	249	249
Kluczkówko	9	8	10
Kłośniki	9	9	9
Kowanowo	45	45	45
Krosino	504	502	497
Kunowo	18	19	18
Lekowo	625	636	633
Lipce	80	80	78
Łakowo	219	220	224
Miłobrzegi	6	7	7
Niemierzyno	125	125	129
Nowy Przybysław	30	29	32
Oparzno	333	337	336
Osowo	56	59	58
Przybyradz	10	10	10
Przymiarki	38	42	41
Psary	20	20	18
Rogalinko	16	17	16
Rogalino	130	131	126
Rusinowo	321	318	310
Rycerzewko	90	87	87
Sława	169	169	166
Smardzko	497	481	472
Stary Przybysław	260	261	262
Śliwno	23	22	21
Świdwinek	195	208	216
Ząbrowo	178	172	171

Źródło: Dane statystyczne z gminnego programu w Ewidencji Ludności.

Tabela nr 4. Ludność ze względu na wiek stan na dzień 31.12.2015 r.

Rok	Ludność ogółem	Ludność w wieku		
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym ¹	poprodukcyjnym
2013	6199	1232	4180	787
2014	6180	1175	4187	818
2015	6137	1164	4133	840

Źródło: dane statystyczne z gminnego programu w Ewidencji Ludności.

Analiza struktury ludności Gminy Świdwin na przestrzeni lat 2013 – 2015 wskazuje na spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym i wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Z danych wynikają ważne dla rozwoju społeczno - gospodarczego wnioski, a mianowicie:

- W wieku przedprodukcyjnym (0 do 17 lat) nastąpił spadek ludności, spowodowany spadkiem urodzeń. Malejąca liczba dzieci w wieku szkoły podstawowej i brak przesłanek, aby dzieci w tym wieku przyrosło w dającej się przewidzieć perspektywie sprawia, że nacisk uwarunkowań demograficznych na podejmowanie nowych inwestycji także zmalał;
- Udział ludności w wieku produkcyjnym (od 18 do 60 lat – kobiety i 18 – 65 lat - mężczyźni) – utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie;
- Grupa osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat i powyżej) w roku 2013 wyniosła 787 osoby, natomiast w roku 2015 wyniosła 840 osób, co stanowi niewielki wzrost tych osób w odniesieniu do roku 2013 o 53 osoby, co stanowi dowód na to, że również nasze lokalne społeczeństwo „starzeje się”.

Tabela nr 5. Migracje ludności.

	2013	2014
Zameldowania ogółem:	63	79
w tym:		
z miast	36	53
ze wsi	27	26
Wymeldowania ogółem	110	99
w tym:		
do miast	69	51
na wieś	39	40
za granicę	2	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Z danych przedstawionych w powyższych tabelach wynika, że saldo migracji wewnętrznej w latach 2013 – 2015 jest ujemne, co świadczy o tym, że z naszej Gminy więcej mieszkańców wyjeżdża, niż się do niego wprowadza. Odływ ludności ze wsi kierował się głównie do miast.

Tendencje te potwierdzają dane zaczerpnięte z GUS – w powiecie świdwińskim odnotowano najwyższy ubytek ludności w porównaniu do pozostałych powiatów województwa zachodniopomorskiego.

Tabela nr 6. Ruch naturalny ludności stan na dzień 31.12.2015 r.

Lata	Ludność ogółem	Urodzenia	Zgony
2013	6199	67	62
2014	6180	51	53
2015	6137	58	56

Źródło: dane statystyczne z gminnego programu w Ewidencji Ludności.

Analiza danych na przestrzeni trzech lat wykazuje, że liczba urodzeń i zgonów na terenie Gminy utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie. Z danych urodzeń wynika, że w odniesieniu do roku 2015 nastąpił spadek liczby urodzeń o 9 osób.

3.3. Gospodarka

Na terenie powiatu świdwińskiego według dostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego (ostatnio zaktualizowane dane dotyczą lat 2012 – 2014) na koniec 2014 zarejestrowanych było 3103 podmiotów gospodarczych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą. W porównaniu do innych gmin powiatu świdwińskiego nie zmieniła się znacząco ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach sprawozdawczych 2012-2014. W pozostałych gminach powiatu świdwińskiego zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2014 roku było mniej w porównaniu z 2013 rokiem. Zmiany w strukturze liczby przedsiębiorców przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7. Struktura i zmiany w ilości podmiotów gospodarczych w latach 2012-2014 na terenie powiatu świdwińskiego.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2012	Wskaźnik 100=liczba ludności	2013	Wskaźnik 100=liczba ludności	2014	Wskaźnik 100=liczba ludności
Powiat świdwiński	3 128	6,39%	3191	6,56%	3103	6,41%
Świdwin-miasto	1 248	7,89%	1254	7,97%	1204	7,72%
Brzeźno	91	3,13%	116	4,02%	104	3,65%
Połczyn-Zdrój	1 152	7,21%	1164	7,36%	1125	7,14%
Rąbino	177	4,60%	195	5,08%	208	5,45%
Sławoborze	200	4,71%	203	4,81%	201	4,73%
Świdwin-gmina	260	4,23%	259	4,23%	261	4,28%

Źródło: opracowanie własne.

Analizując stan rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy Świdwin wzięto pod uwagę dane gmin ościennych znajdujących się na terenie powiatów sąsiadujących z Gminą Świdwin, tj. Powiatu Białogardzkiego oraz Powiatu Drawskiego zgodnie zdanymi z 2014 roku. Dane przedstawiono w Tabeli nr 8.

Tabela nr 8. Liczba zarejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do liczby ludności.

Powiat	Liczba ludności	Liczba zarejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	Wskaźnik 100 = liczba ludności
Powiat białogardzki	48 679	3491	7,17%
Białogard - miasto	24 571	2116	8,61%
Białogard - gmina	7 833	437	5,57%
Karlino	9 316	598	6,41%
Karlino - miasto	5 989	439	7,33%
Karlino – obszar wiejski	3 327	159	4,77%
Tychowo	6 959	340	4,88%
Tychowo - miasto	2 555	156	6,10%
Tychowo – obszar wiejski	4 404	184	4,17%
Powiat drawski	58 264	4451	7,63%
Czaplinek	12 028	877	7,29%

Czaplinek - miasto	7 201	617	8,56%
Czaplinek – obszar wiejski	4 827	260	5,38%
Drawsko Pomorskie	16 534	1367	8,26%
Drawsko Pomorskie - miasto	11 828	1118	9,45%
Drawsko Pomorskie – obszar	4 706	249	5,29%
Kalisz Pomorski	7 365	549	7,45%
Kalisz Pomorski - miasto	4 356	371	8,51%
Kalisz Pomorski – obszar	3 009	178	5,91%
Ostrowice	2 567	188	7,32%
Wierzchowo	4 358	241	5,53%
Złocieniec	15 412	1229	7,97%
Złocieniec - miasto	13 190	1108	8,40%
Złocieniec – obszar wiejski	2 222	121	5,44%

Źródło: opracowanie własne.

W Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej zarejestrowanych jest według stanu w dniu 10.02.2015 r. 241 wpisów według głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej na terenie Gminy Świdwin, w tym aktywnych 206 (niezawieszona działalność gospodarcza) oraz 1 działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki cywilnej.

Tabela nr 9. Wpisy według adresu zakładu głównego.

Status wpisu	Ilość wpisów dla głównego miejsca wykonywania działalności
Aktywny	206
Działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych	1
Wykreślony	103
Zawieszony	34
SUMA	344

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów z Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej.

Tabela nr 10. Wpisy według miejsca zamieszkania przedsiębiorców na terenie Gminy Świdwin.

Status wpisu	Ilość wpisów dla miejsca zamieszkania przedsiębiorcy
Aktywny	203
Działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych	5
Wykreślony	113
Zawieszony	43
SUMA	364

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów z Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej.

W strukturze wpisów 86 przedsiębiorców prowadzi działalność gospodarczą związaną z usługami budowlanymi, 44 przedsiębiorców wykonuje działalność związaną z transportem drogowym towarów, 31 przedsiębiorców prowadzi sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych, 27 przedsiębiorców prowadzących działalność konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych, 25 to usługi leśne, 23 przedsiębiorców prowadzi sprzedaż internetową towarów. Sprzedaż internetowa jest jedną z najlepiej rozwijających się gałęzi gospodarki w Polsce, podobnie na terenie Gminy Świdwin.

Wśród przedsiębiorców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą znajdują się również osoby zajmujące się produkcją. Zgodnie z klasyfikacją działalności gospodarczą są to:

- 1610Z – Produkcja wyrobów tartacznych – 8 przedsiębiorców,
- 16.23Z – Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa – 7 przedsiębiorców,
- 25.11Z – Produkcja konstrukcji metalowych i ich części – 7 przedsiębiorców,
- 25.12.Z – Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej – 7 przedsiębiorców,
- 3109Z – Produkcja pozostałych mebli – 4 przedsiębiorców,
- 16.29.Z – Produkcja wyrobów z drewna – 4 przedsiębiorców,
- 1419Z – Produkcja odzieży i dodatków do odzieży – 1 przedsiębiorca,
- 2442Z – Produkcja opakowań z metali – 1 przedsiębiorca,
- 17.29.Z – Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury – 4 przedsiębiorców,
- 23.61.Z – Produkcja wyrobów budowlanych z betonu – 4 przedsiębiorców,
- 3101.Z – Produkcja mebli biurowych i sklepowych – 4 przedsiębiorców,
- 25.93.Z – Produkcja wyrobów z drutu, łańcuchów i sprężyn.

W roku 2014 na terenie Gminy Świdwin zarejestrowanych było spółek prawa handlowego, w tym spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

Tabela nr 11. Funkcjonujące na terenie Gminy Świdwin zarejestrowane spółki prawa handlowego.

Podmioty gospodarki narodowej wg formy prawnej – rok 2014	Spółki handlowe ogółem	Spółki handlowe –z ograniczoną odpowiedzialnością razem
Powiat świdwiński	236	202
Świdwin	80	59
Brzeźno	5	5
Połczyn-Zdrój	97	85
Połczyn-Zdrój - miasto	62	51
Połczyn-Zdrój – obszar	35	34
Rąbino	16	16
Sławoborze	10	10
Świdwin	28	27

Źródło: Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2014. Ostatnie dostępne informacje.

W roku 2014 liczba istniejących spółek prawa handlowego zwiększyła się o dwie w porównaniu z rokiem 2013.

3.3.1. Instrumenty rozwoju i wspomagania przedsiębiorczości

Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą mają możliwość skorzystania z wielu instrumentów na rozpoczęcie oraz rozwój działalności gospodarczej. Są to między innymi dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej z Europejskiego Funduszu Społecznego a realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Świdwinie. W roku 2015 przyznano 13 dotacji.

Tabela nr 12. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2015 roku.

Lp.	Rodzaj prowadzonej działalności	Liczba dofinansowań
1.	Sprzedaż przez Internet	2
2.	Usługi Leśne	3
3.	Sklep Spożywczo-Przemysłowy	1

4.	Usługi stolarskie	1
5.	Diagnostyka Pojazdowa	1
6.	Usługi ogólnobudowlane	2
7.	Firma Handlowo-Usługowa	1
9.	Produkcja i sprzedaż odzieży	1
10.	Sprzedaż detaliczna	1

Źródło: opracowanie własne.

3.3.2. Zarejestrowane w rejestrze prowadzonym przez Wójta Gminy Świdwin podmioty świadczące usługi hotelarskie w innych obiektach niż hotele, motele, pensjonaty:

1. GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE, Rusinowo 51- Andrzej Jagodziński
2. GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE, Niemierzyno 8-8A- Iwona Piotrowicz
3. ALBINIA, Oparzno 39- Krystyna Balicka
4. PAŁAC LEKOWO- Lekowo 35- Hilde Sinapius
5. GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE PONYHOF- Bolesława Lange.

3.4. Infrastruktura społeczna (pomoc społeczna, oświata, kultura, służba zdrowia, policja, organizacje pozarządowe)

3.4.1. Pomoc społeczna

3.4.1.1. Instytucje realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Świdwin

Instytucją, organizującą pomoc społeczną na poziomie Gminy Świdwin jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie. Ośrodek realizując zadania z zakresu pomocy społecznej współpracuje z organizacjami pozarządowymi, instytucjami, przedsiębiorcami, grupami nieformalnymi i osobami prywatnymi, m.in. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Komendą Powiatową Policji w Świdwinie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodkami leczenia uzależnień, placówkami opiekuńczo - wychowawczymi, sądem, gminnymi szkołami, świetlicami wiejskimi, Partnerstwem Lokalnym Gminy Świdwin i innymi.

Działalność, mającą na celu readaptację społeczną niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Świdwin, prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy „Razem Łatwiej” z siedzibą w Kłępczewie.

3.4.1.2. Cele i zadania pomocy społecznej

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie. Zadaniem pomocy społecznej jest również podejmowanie działań zapobiegających tym sytuacjom. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, podejmuje również działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia się rodzin i osób oraz ich integracji ze środowiskiem.

Wśród zadań pomocy społecznej znajduje się przyznawanie i wypłacanie świadczeń, prowadzenie pracy socjalnej, rozwój i prowadzenie zbędnej infrastruktury socjalnej, rozwijanie nowych form pomocy społecznej w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Do 31 grudnia 2011 roku zadania mające na celu organizację wsparcia rodziny i zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom, realizowane były na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Od 1 stycznia 2012 roku, realizowane są w oparciu o przyjętą w dniu 9 czerwca 2011 r. ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wprowadzone zmiany prawne w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w większości obszarów w istocie jedynie w inny sposób opisują zadania, które już wcześniej realizowane były przez Ośrodek Pomocy Społecznej na gruncie ustawy o pomocy społecznej.

W ramach zadań dotyczących wspierania rodziny, ustawa umocowała formę pomocy, jaką jest usługa asystenta rodziny, wprowadzając ją, jako nowe zadanie własne gminy. Usługę tę częściowo Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje od roku 2009, w ramach projektu systemowego „Buduję przyszłość poprzez aktywizację i wiedzę”, współfinansowanego ze środków EFS.

3.4.1.3. Podstawa funkcjonowania GOPS w Świdwinie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Nr IV/56/2011 Rady Gminy Świdwin z dnia 28 lutego 2011 roku oraz Regulaminu Organizacyjnego wprowadzony Zarządzeniem Nr 19/2014 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie z dnia 03 listopada 2014 - tekst wraz ze zmianami dostępny na stronie www.gops.swidwin.ibip.pl.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie realizuje zadania wynikające z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o systemie oświaty,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionych alimentów,
- ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 26 lipca 2013 prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw.

3.4.1.4. Mieszkańcy, korzystający z pomocy społecznej

Ze wszystkich form pomocy świadczonych w 2015 roku przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie, wynikających z ustawy o pomocy społecznej, łącznie skorzystało 1470 osób w 456 rodzinach. Oznacza to, że prawie co czwarty mieszkaniec jest objęty pomocą społeczną. W Tabeli nr 13 przedstawiono dane dotyczące liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2013 -2015. Jak przedstawiają dane zawarte w Tabeli nr 13 z pomocy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej korzysta coraz mniej rodzin, występuje spadek liczby osób objętych wsparciem.

Tabela nr 13. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2011 - 2015 r.

	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie ²			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych	1018	850	748	630	501	456	2184	1675	1470
w tym świadczenia pieniężne	451	392	374	440	392	369	1443	1235	1138
świadczenia niepieniężne	581	464	382	357	274	231	1520	1169	986

Świadczenia przyznane w ramach zadań	6	3	2	6	3	2	10	3	2
Świadczenia przyznane w ramach zadań	1012	848	746	624	499	454	2174	1673	1468

Źródło: opracowanie własne.

3.4.1.5. Przemoc

Zjawisko przemocy w rodzinie to bardzo trudny i skomplikowany problem społeczny, który wymaga wielu działań. Zapisy dotyczące przeciwdziałania przemocy zawarto w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Świdwin na lata 2012-2017. Program stawia za cel:

- Zwiększenie skuteczności i przeciwdziałania zjawiska przemocy w rodzinie.
- Uwrażliwienie środowiska lokalnego na problemy związane z przemocą w rodzinie.
- Zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Główne założenia programu obejmują:

- edukację w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie,
- zmianę postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Gminy wobec zjawiska przemocy,
- promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy.

W Gminie Świdwin zadania z zakresu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie oraz Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Świdwinie. Skład Zespołu przedstawiono w Tabeli nr 14.¹

¹ Liczba osób w poszczególnych rubrykach się nie sumuje, bowiem 1 osoba może w ciągu roku występować w różnych kategoriach.

Tabela nr 14. Skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja/Instytucja	Rola
1.	Ewa Kretowicz	GOPS w Świdwinie	Przewodnicząca
2.	Barbara Kochanowska	GOPS w Świdwinie	Z-ca
3.	Monika Makowska	Zespół Szkół w Bierzwnicy	Sekretarz Zespołu
4.	Wioleta Żubert	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdwinie	Członek Zespołu
5.	Anna Tolala	Kurator Zawodowy	Członek Zespołu
6.	Sylwester Wojtan	Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie	Członek Zespołu
7.	Anna Witek	Służba Zdrowia	Członek Zespołu
8.	Monika Blutka	Kurator Zawodowy	Członek Zespołu
9.	Jędrzej Szynkowski	Stowarzyszenie Dobrych Inicjatyw „AKORD”	Członek Zespołu

Źródło: opracowanie własne.

W 2015 roku Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Świdwinie prowadził postępowania 25 postępowań Niebieskich Kart, z czego zakończonych zostało 17. Większość postępowań wszczęli funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie (22) oraz pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie (3). Dla porównania w roku 2014 Zespół Interdyscyplinarny prowadził 21 Niebieskich Kart, wszystkie postępowania wszczęli funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie. W 2013 roku prowadzono 18 postępowań dotyczących przemocy w rodzinie - Niebieskich Kart, tak jak w następnych latach większość postępowań wszczyniała Policja (15) a pozostałe pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie (3).

Problem przemocy domowej w Gminie Świdwin staje się bardziej widoczny, wzrasta liczba Niebieskich Kart, które prowadzi Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Świdwinie.

W 2015 roku miały miejsce 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Zgodnie z zasadą odbywały się one w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej, niż raz na 3 miesiące.

3.4.1.6. Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym rodziny wielodzietne i niepełne

Trudności w codziennym funkcjonowaniu doświadczają rodziny wielodzietne oraz niepełne. W Tabeli nr 15 przedstawiono typy rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2013 - 2015.

Tabela nr 15. Typy rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2013 – 2015.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
RODZINY OGÓŁEM	630	2184	523	1744	487	1563
O liczbie osób 1	123	123	121	121	136	136
O liczbie osób 2	84	168	75	150	68	136
O liczbie osób 3	105	315	90	270	82	246
O liczbie osób 4	156	624	109	436	75	300
O liczbie osób 5	88	440	64	320	67	335
O liczbie osób 6 i więcej	74	514	64	447	59	410
RODZINY Z DZIEĆMI OGÓŁEM	383	1597	280	1191	242	1037
O liczbie dzieci 1	118	350	86	256	86	264
O liczbie dzieci 2	159	648	113	461	83	349
O liczbie dzieci 3	70	352	53	275	48	251
O liczbie dzieci 4	22	133	18	114	18	116
O liczbie dzieci 5	8	59	7	54	7	57
O liczbie dzieci 6	4	36	3	31	0	0
O liczbie dzieci 7 i więcej	2	19	0	0	0	0
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	95	307	81	275	73	257
O liczbie dzieci 1	48	115	35	85	36	88
O liczbie dzieci 2	29	102	29	103	18	71
O liczbie dzieci 3	13	60	14	68	15	72
O liczbie dzieci 4 i więcej	5	30	3	19	4	26
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM	57	122	39	81	45	89
O liczbie osób 1	16	16	11	11	16	16
O liczbie osób 2	23	46	18	36	18	36
O liczbie osób 3	12	36	6	18	7	21
O liczbie osób 4 i więcej	6	24	4	16	4	1

Źródło: Opracowanie własne.

Z analizy typu rodzin, korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2013 - 2015 wynika, że następuje spadek liczby rodzin, które ubiegają się o wsparcie. Przyczyną zaistniałej sytuacji jest ubytek społeczności lokalnej z terenu Gminy Świdwin. Potwierdzają to również dane z GUS dotyczące powiatu świdwińskiego, gdzie migracja wewnętrzna i zagraniczna ludności w 2014 roku wynosiła 776 osób.

3.4.1.7. Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza

Ustawa o wspieraniu rodziny nakłada na gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom niewydolnym wychowawczo. Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdwinie funkcjonuje Zespół ds. Asystentury Rodzinnej. Jest on narzędziem pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Głównym zadaniem zespołu jest:

- pełna diagnoza i analiza sytuacji rodzinnej pod kątem zaistniałych problemów i deficytów – badanie przyczyn kryzysu;
- wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych w celu przywrócenia zdolności do wypełniania tych funkcji;
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny;
- organizowanie dla rodzin spotkań mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji – grupy wsparcia, grupy samopomocowe;
- skuteczne przeciwdziałanie zjawiskom przemocy domowej oraz minimalizowanie jej skutków;
- zapewnienie szczególnego wsparcia dzieciom krzywdzonym – stałe monitorowanie rodziny;
- prowadzenie kampanii profilaktyczno – edukacyjnych oraz informacyjnych w celu uświadomienia społeczeństwu negatywnych skutków wychowawczych;
- współpraca z instytucjami pracującymi w obszarze pomocowym (dzielnicowi, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, pracownicy Wydziału d/s nieletnich KPP, Rzecznik Praw Dziecka);
- praca nad poprawą relacji w rodzinie, z dalszą rodziną, środowiskiem sąsiedzkim oraz instytucjami;
- opracowywanie we współpracy z rodziną planu pracy z rodziną;
- uczestnictwo w pracach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka;
- dążenie do usprawniania procedur prowadzonych postępowań asystentury.

Pomoc realizowana jest poprzez działania asystenta rodzinnego, pracowników socjalnych, psychologa, terapeuty rodziny, którzy wspierają rodziny w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. W 2015 roku ze wsparcia asystenta rodziny korzystało 17 rodzin z terenu Gminy Świdwin. Około 12 rodzin było objętych wsparciem tylko przez pracowników socjalnych i specjalistów. Szczegółowe dane dotyczące lat 2013 -2015 przedstawiono w Tabeli nr 16.

Tabela nr 16. Rodziny objęte wsparciem asystenta w latach 2013-2015.

Liczba rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny	2013	2014	2015
	12	15	17
Liczba rodzin, z którymi Asystent zakończył współpracę w roku poprzednim	5	3	7
Ze względu na poprawę funkcjonowania	4	1	6
Ze względu na zmianę miejsca zamieszkania rodziny	0	1	0
Ze względu na brak efektów	1	1	1
Liczba dzieci w rodzinach	39	54	61
Rodziny wielodzietne	10	11	12
Rodziny niepełne	3	3	5
Rodziny, w których wszczęto procedurę "Niebieskiej Karty"	-	-	2
Liczba rodzin, z którymi Asystent będzie kontynuował pracę w 2016 roku	7	12	10

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wynika z przedstawionych danych zwiększa się liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny. Zwiększeniu ulega również liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Spowodowane to jest występowaniem w rodzinach takich problemów jak:

- niski poziom funkcjonowania intelektualnego, uniemożliwiający wprowadzenie długotrwałych i jakościowych zmian w funkcjonowaniu,
- błędnie przyjęty tradycyjny model wychowawczy przez rodziców nie odpowiadający na współczesne potrzeby dzieci i młodzieży.

Zgodnie z danymi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, w 2015 roku czternaścioro dzieci z terenu Gminy Świdwin przebywało w rodzinach zastępczych lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. 7 z nich przebywało w rodzinie zastępczej spokrewnionej, 3 – w rodzinie zastępczej zawodowej, a 4 – było podopiecznymi Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Świdwinie.

3.4.1.8. Uzależnienia

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja zadań własnych Gminy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom przebiegała zgodnie z przyjętym przez Radę Gminy Świdwin Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2015 rok, oraz Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii. Zadania ujęte w tych Programach stanowią ważny i trwały element profilaktyki społecznej w zakresie ochrony zdrowia, realizowany na terenie Gminy Świdwin. Do działań związanych z profilaktyką w sensie ustawowym należy zaliczyć działania promujące zdrowie, leczenie oraz pomoc rodzinom w radzeniu sobie z alkoholizmem jej członka (współuzależnienie). Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie są środki finansowe z budżetu Gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydatki w 2015 roku wyniosły 57 591,21 zł. Przy realizacji zadań Programu Komisja współpracowała ze szkołami z terenu gminy, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Sądem, Poradnią Uzależnień oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Stanominie.

W Gminie Świdwin funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA). Zgodnie z ustawą zadaniem Komisji jest inicjowanie zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Dodatkowo Komisja podczas posiedzeń każdorazowo podejmuje czynności mające na celu zmotywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego oraz uświadomienia im specyfiki choroby alkoholowej. W 2012 roku do Komisji wpłynęło 29, w 2013 roku – 11, w 2014 roku – 32 a w 2015 roku- 20 wniosków o przeprowadzenie rozmów profilaktyczno – motywujących i podjęcia leczenia przez osoby uzależnione od alkoholu, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchylają się od pracy lub systematycznie zakłócają porządek publiczny. Skład GKRPA przedstawiono w Tabeli nr 17.

Tabela nr 17. Skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

L.p.	Imię i nazwisko	Rola
1.	Barbara Felska	Przewodnicząca
2.	Wioleta Żubert	Sekretarz
3.	Anna Pietryka	Członek
4.	Monika Makowska	Członek

Źródło: opracowanie własne.

3.4.1.9. Osoby opuszczające zakład karny

Osoby opuszczające zakład karny doświadczają problemów dotyczących sfery emocjonalnej i egzystencjalnej. Bezpośrednio po zwolnieniu przysługuje im prawo do świadczeń, które są udzielane po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, stosownie do zastanej sytuacji rodzinnej i ekonomicznej. Według danych GOPS w Świdwinie, z powyższych form pomocy w 2013 roku skorzystało 12 osób, w 2014 roku – 6 osób a w 2015 roku - 2 osoby. Osoby opuszczające zakłady karne w każdym z przypadków powracały do swoich rodzin a trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładów karnych były przezwyciężane we współpracy pracowników socjalnych z rodziną.

3.4.1.10. Bezdomność

Problem bezdomności w Gminie Świdwin jest trudny do rozwiązania ze względu na brak wolnych lokali socjalnych. Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie, w 2015 roku 6 osób było umieszczonych w Domach Pomocy Społecznej lub schroniskach ze względu na problem bezdomności. Dla porównania w 2013 i 2014 roku w schroniskach i innych placówkach zostało umieszczonych po 3 osoby. Problem bezdomności staje się na terenie Gminy Świdwin coraz bardziej dotkliwy i wymaga wzmożonych działań w kierunku jego rozwiązania.

3.4.1.11. Niepełnosprawność

Według ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych: „niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne jako: „osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna i umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami

prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji”.

Niepełnosprawność jest znaczącym czynnikiem, charakteryzującym Gminę Świdwin. Podstawą do określenia skali zjawiska i wynikających z niego potrzeb są opracowania Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności dotyczące powiatu. Brak jest osobnej ewidencji dla Gminy. Z danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że z orzeczoną stopniem niepełnosprawności jest 201 osób, w tym ze znacznym stopniem 49, a z umiarkowanym 147 (stan na rok 2015).

W 2015 roku do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Świdwinie wpłynęły 1122 wnioski o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. 141 z nich dotyczyło osób przed 16 rokiem życia, 981 osób po 16 roku życia. Liczbę i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności przedstawiono w Tabeli nr 18.

Tabela nr 18. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

L.p.	Cel złożenia wniosku	Liczba	
		Osoby przed 16. r.ż.	Osoby po 16. r.ż.
1.	Zasiłek pielęgnacyjny	118	300
2.	Zasiłek stały	14	0
3.	Odpowiednie zatrudnienie	0	119
4.	Szkolenie	0	1
5.	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	0	1
6.	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	0	19
7.	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych	0	342
8.	Korzystanie z karty parkingowej	0	190
9.	Inny	9	9
RAZEM		141	981

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Dane dotyczą powiatu świdwińskiego.

Liczbę wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności, wieku i płci przedstawiono w Tabelach nr 19 i nr 20.

**Tabela nr 19. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności, wieku i płci.
Osoby przed 16. rokiem życia.**

Lp.	PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	RAZEM LICZBA ORZECZEŃ	WIEK			PŁEĆ	
			0-3 lat	4-7 lat	8-16 lat	K	M
1.	01-U	5	0	3	2	3	2
2.	02-P	1	0	0	1	0	1
3.	03-L	7	2	1	4	6	1
4.	04-O	5	1	1	3	3	2
5.	05-R	8	2	1	5	4	4
6.	06-E	3	0	0	3	2	1
7.	07-S	22	5	7	10	7	15
8.	08-T	2	1	0	1	1	1
9.	09-M	1	0	1	0	0	1
10.	10-N	13	6	3	4	5	8
11.	11-I	7	2	2	3	1	6
12.	12-C	15	2	8	5	4	11
	RAZEM	89	21	27	41	36	53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

**Tabela nr 20. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności, wieku i płci.
Osoby po 16 roku życia.**

Lp.	PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				WIEK				PŁEĆ	
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem	16-25 lat	26-40 lat	41-60 lat	60 i więcej	K	M
1.	01-U	0	23	8	31	17	6	7	1	15	16
2.	02-P	11	47	27	85	6	16	37	26	41	44
3.	03-L	3	7	21	31	4	1	7	19	12	19
4.	04-O	3	8	11	22	3	1	10	8	15	7
5.	05-R	30	132	112	274	6	33	107	128	121	153
6.	06-E	0	16	2	18	5	3	9	1	9	9
7.	07-S	50	74	27	151	4	8	53	86	63	88
8.	08-T	20	12	9	41	4	3	11	23	13	28
9.	09-M	23	38	5	66	3	2	25	36	49	17
10	10-N	35	38	23	96	8	11	35	42	44	52
11	11-I	10	30	18	58	6	9	24	19	31	27
12	12-C	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	RAZEM	185	425	263	873	66	93	325	389	413	460

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Zauważalny jest problem bezrobocia wśród osób z orzeczoną niepełnosprawnością. Spośród 873 osób, zaledwie 144 jest zatrudnionych, 729 pozostaje poza rynkiem pracy. Równocześnie, 329 mieszkańców powiatu świdwińskiego z orzeczoną niepełnosprawnością posiada wykształcenie średnie lub wyższe.

3.4.1.12. Praca socjalna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykorzystuje w swojej pracy trzy metody pracy socjalnej: metodę indywidualnego przypadku, metodę grupową, metodę organizowania środowiska lokalnego. Najbardziej rozwiniętym narzędziem pracy jest metoda indywidualnego przypadku. Grupę docelową stanowią osoby objęte pomocą społeczną oraz członkowie ich rodzin.

W 2015 roku pracownicy socjalni udzielili 935 porad socjalnych przyczyniających się do lepszego funkcjonowania klientów pomocy społecznej. Porady dotyczyły przede wszystkim: prowadzenia gospodarstwa domowego i racjonalnego gospodarowania zasobami pieniężnymi, utrzymywania czystości i higieny osobistej, utrzymywania trzeźwości, podjęcia leczenia i realizowania terapii podtrzymującej, kryteriów dotyczących spełniania warunków, by być objętym usługami opiekuńczymi, ubiegania się o wsparcie z pomocy społecznej, udzielania informacji zainteresowanym jak ubiegać się o ustalenie stopnia niepełnosprawności w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności, konieczności rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy, pilnowaniu terminowości stawiennictwa w PUP. Kolejnym narzędziem pracy socjalnej były kontrakty socjalne, stanowiące umowę o współpracy pomiędzy pracownikiem socjalnym a klientem.

3.4.1.13. Poradnictwo specjalistyczne

Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świdwinie oferuje bezpłatne wsparcie specjalistyczne w postaci poradnictwa psychologicznego, doradztwa zawodowego, psychospołecznego i terapii rodzin. W okresie od stycznia do 30 listopada 2015 roku udzielono łącznie **49 konsultacji psychologicznych** (w tym doradztwo zawodowe) dla członków rodzin, objętych wsparciem asystenta. Psycholog prowadził zarówno poradnictwo ukierunkowane na wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, jak również udzielał wsparcia w doświadczanych przez rodzinę kryzysach. Badanie diagnostyczne z wykorzystaniem narzędzi: *SOR- Skale Oceny Rodziny* oraz *SPR- Skala Postaw Rodzicielskich*, każdorazowo poprzedzały stworzenie planu współpracy asystenta z rodziną ukazując zasoby i deficyty rodziny.

Poradnictwo specjalistyczne świadczy również terapeuta rodzinny, udzielający szerokiego wsparcia obejmującego działania na rzecz poprawy komunikacji pomiędzy domownikami, odpowiedniego podziału i sprawowania ról, kształtowania zgodnych z normami postaw oraz przezwyciężania kryzysów napotkanych przez rodzinę.

Ponadto w Gminie Świdwin zgodnie z uchwaloną dnia 5 sierpnia 2015 r. ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej od 01.01.2016 r. stworzony został dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej świadczonej osobiście przez adwokata lub radcę prawnego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach, z ich upoważnienia, aplikanta adwokackiego lub aplikanta radcowskiego, w lokalach udostępnionych przez gminy lub powiaty.

3.4.1.14. Programy i projekty realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela nr 21. Programy, projekty i inicjatywy realizowane przez GOPS w Świdwinie w 2015 i 2016 roku.

Lp.	Program	Uwagi
1.	Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Świdwin na lata 2013-2016	
2.	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Świdwin na lata 2012-2017	
3.	Program Aktywności Lokalnej	
4.	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
5.	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015	
6.	Projekt „Niemoc rodzi przemoc”	Projekt dofinansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”
7.	Projekt „Buduję przyszłość poprzez aktywizację i wiedzę”	Projekt dofinansowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Realizowany w ramach Priorytetu VII – Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej

8.	Projekt „Pomoc bez barier. Poradnictwo rodzinne, psychologiczne i doradztwo zawodowe dla mieszkańców powiatu świdwińskiego”	Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Dobrych Inicjatyw „AKORD” w ramach dotacji Starostwa Powiatowego w Świdwinie. GOPS w Świdwinie pełnił rolę partnera projektu
9.	Projekt „Kierunek poMOC: budowa Powiatowego Centrum Wolontariatu”	Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Dobrych Inicjatyw „AKORD” w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. GOPS w Świdwinie pełnił rolę partnera projektu
10.	Projekt „Kamera! Akcja! – organizacja warsztatów filmowych dla młodzieży”	Projekt realizowany we współpracy z Zespołem Szkół w Bierzwnicy w ramach dotacji Lokalnej Grupy Działania Powiatu Świdwińskiego
11.	„Projekt świetlica”	Projekt grupy nieformalnej w ramach Mikrodotacji Koszalińskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, realizowany przez pracowników GOPS w ramach wolontariatu
12.	Rządowy Program Dożywiania Dzieci i Młodzieży	
13.	Kampania „Kilometry Dobra”	Inicjatywa fundacji Hearts WorldWide - Ośrodek jest lokalnym partnerem akcji
14.	Zbiórki charytatywne	Zbiórki we współpracy ze Stowarzyszeniem Dobrych Inicjatyw AKORD: na leczenie Poli (sierpień 2015) oraz Karolinki (luty 2016)
16.	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci	
17.	Akcje dystrybucji żywności we współpracy z Bankiem Żywności w Szczecinie	
18.	Program „Aktywność i Integracja”	Program realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Świdwinie we współpracy z GOPS w Świdwinie i Urzędem Gminy Świdwin

19.	Projekt „Pora na Seniora 2”	Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Dobrych Inicjatyw „AKORD” w ramach dotacji Starostwa Powiatowego w Świdwinie. GOPS w Świdwinie pełnił rolę partnera projektu
20.	Projekt socjalny z zakresu oddłużania rodzin	
21.	Program rządowy „Rodzina 500+”	
22.	„Aktywne ferie” – cykl zajęć w świetlicach wiejskich	
23.	Program Operacyjny Pomoc żywnościowa 2014 - 2020	
24.	Akcja „Międzynarodowe Dni Pomocy Potrzebującym”	
25.	Kampania „16 dni przeciw przemocy wobec kobiet”	
26.	I Świdwiński festiwal Organizacji Pozarządowych	We współpracy ze Stowarzyszeniem Dobrych Inicjatyw „AKORD”
27.	Kampania społeczna „Czas na Rodzinę”	We współpracy z członkami Partnerstwa Lokalnego Gminy Świdwin

Źródło: opracowanie własne.

3.4.1.15. Partnerstwo Lokalne Gminy Świdwin

W listopadzie 2013 roku zostało powołane Partnerstwo Lokalne Gminy Świdwin (PLGŚ) – nieformalna sieć współpracy na rzecz mieszkańców Gminy. Partnerstwo zrzesza 7 lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych. Współzałożycielami sieci były następujące podmioty: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie, Zespół Szkół w Lekowie, Zespół Szkół w Bierzwnicy, Szkoła Filialna w Oparznie, Stowarzyszenie Wsi Ząbrowo (obecnie – Stowarzyszenie Dobrych Inicjatyw „AKORD”) oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Lekowie. W styczniu 2014 roku do współpracy przystąpił Środowiskowy Dom Samopomocy „Razem Łatwiej” w Kłępczewie. Liderem Partnerstwa jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie, a najważniejszą wspólną inicjatywę PLGŚ stanowi kampania społeczna „Czas na Rodzinę”, mająca na celu promocję rodziny jako wartości oraz wzmacnianie relacji pomiędzy jej członkami.

3.4.2. Oświata

3.4.2.1. Placówki edukacyjne na terenie Gminy Świdwin

Na terenie Gminy funkcjonują dwa zespoły szkół – Zespół Szkół w Bierzwnicy (w jego skład wchodzi: Publiczna Szkoła Podstawowa w Bierzwnicy oraz Publiczne Gimnazjum w Bierzwnicy) oraz Zespół Szkół w Lekowie (Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ziemi Świdwińskiej w Lekowie, Publiczne Gimnazjum im. Ziemi Świdwińskiej w Lekowie, Szkoła Filialna w Oparznie). W Tabeli nr 22 przedstawiono liczbę uczniów w podziale na poszczególne placówki.

Tabela nr 22. Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych Gminy Świdwin – rok szkolny 2015/2016 – stan na dzień 10.03.2016 r.

Placówka	Liczba uczniów
Zespół Szkół w Bierzwnicy:	
Oddział „0” w Bierzwnicy	16
Publiczna Szkoła Podstawowa w Bierzwnicy	98
Publiczne Gimnazjum w Bierzwnicy	44
Zespół Szkół w Lekowie:	
Oddział „0” w Lekowie	30
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ziemi Świdwińskiej w Lekowie	148
Publiczne Gimnazjum im. Ziemi Świdwińskiej w Lekowie	82
Oddział „0” w Oparznie	11
Szkoła Filialna w Oparznie	59
Uczniów ogółem	488

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto, w miejscowościach Kluczkowo, Lekowo i Oparzno funkcjonują punkty przedszkolne prowadzone przez koszaliński oddział Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. W roku szkolnym 2015/2016 w punktach przebywało łącznie 45 dzieci.

3.4.2.2. Kadra pedagogiczna

W roku szkolnym 2015/2016 w szkołach podstawowych i gimnazjach Gminy Świdwin było łącznie 48,62 etatów nauczycielskich.

3.4.2.3. Wydatki na oświatę

Wydatki na realizację zadań oświatowych w 2015 roku wyniosły 5 714 160 zł, z czego 3 465 828 zł stanowi subwencja, a 2 248 332 zł środki własne Gminy.

3.4.2.4. Dodatkowe programy, realizowane przez szkoły

Gminne szkoły biorą udział w ogólnopolskich i regionalnych programach, a także inicjują własne działania edukacyjne, profilaktyczne, zdrowotne i inne. Wykaz programów realizowanych przez placówki oświatowe Gminy Świdwin w roku szkolnym 2015/2016 przedstawiono w Tabeli nr 23.

Tabela nr 23. Wykaz programów zdrowotnych, edukacyjnych i innych, realizowanych w placówkach oświatowych Gminy Świdwin w roku szkolnym 2015/2016.

Nazwa programu	Placówka
Czyste powietrze wokół nas	Zespół Szkół w Bierzwnicy Zespół Szkół w Lekowie Szkoła Filialna w Oparznie
Nie pal przy mnie, proszę	Zespół Szkół w Bierzwnicy Zespół Szkół w Lekowie Szkoła Filialna w Oparznie
Trzymaj formę	Zespół Szkół w Bierzwnicy Zespół Szkół w Lekowie Szkoła Filialna w Oparznie
Spójrz inaczej	Zespół Szkół w Bierzwnicy
Szklanka mleka	Zespół Szkół w Bierzwnicy Zespół Szkół w Lekowie Szkoła Filialna w Oparznie
Rządowy Program dożywiania dzieci i młodzieży	Zespół Szkół w Bierzwnicy Zespół Szkół w Lekowie Szkoła Filialna w Oparznie
Owoce w szkole	Zespół Szkół w Bierzwnicy Zespół Szkół w Lekowie Szkoła Filialna w Oparznie
Klub Bezpiecznego Puchatka	Zespół Szkół w Bierzwnicy

Wojewódzki Program Profilaktyki Używania Substancji Psychoaktywnych „Porozmawiajmy o zdrowiu i nowych zagrożeniach”	Zespół Szkół w Bierzwnicy Zespół Szkół w Lekowie
New Drugs	Zespół Szkół w Bierzwnicy
Zachowaj Trzeźwy Umysł	Zespół Szkół w Bierzwnicy Szkoła Filialna w Oparznie
Szkoła bez przemocy- kodeks	Zespół Szkół w Bierzwnicy
Stawiam na rodzinę	Zespół Szkół w Bierzwnicy
Śniadanie daje moc	Zespół Szkół w Bierzwnicy
Edukacja Globalna	Zespół Szkół w Bierzwnicy
Koalicja Przeciw Mowie Nienawiści – kampania młodych na rzecz praw człowieka w Internecie	Zespół Szkół w Bierzwnicy
Równe Szanse w Zdrowiu	Zespół Szkół w Bierzwnicy Zespół Szkół w Lekowie Szkoła Filialna w Oparznie
Przemoc boli	Zespół Szkół w Bierzwnicy
Bezpieczeństwo w sieci	Zespół Szkół w Bierzwnicy Szkoła Filialna w Oparznie
Edukacja Prawna w Szkole	Zespół Szkół w Bierzwnicy
Kierunek poMOC: budowa Powiatowego Centrum Wolontariatu (projekt Stowarzyszenia Dobrych Inicjatyw AKORD)	Zespół Szkół w Bierzwnicy
Przystanek PaT	Zespół Szkół w Bierzwnicy

Książka naszych marzeń	Zespół Szkół w Lekowie Szkoła Filialna w Oparznie
Program wychowawczy i profilaktyki	Zespół Szkół w Lekowie Szkoła Filialna w Oparznie
Mały kucharz (projekt fundacji FCSR)	Zespół Szkół w Lekowie Szkoła Filialna w Oparznie
Ćwiczenie sprawności umysłowej – innowacja pedagogiczna Izabela Kielar	Szkoła Filialna w Oparznie
Klub dyskusyjny- klasa II, Ewa Kondracka	Szkoła Filialna w Oparznie
Program wychowawczy i profilaktyki	Szkoła Filialna w Oparznie
Moja pierwsza edukacja prawna	Szkoła Filialna w Oparznie
Drugie śniadanie- klasy I-III	Szkoła Filialna w Oparznie
Dofinansowanie wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoc dydaktyczną – wyposażenie gabinetów pielęgniarских, doposażenie gabinetu rewalidacji	Zespół Szkół w Lekowie
Pogotowie pierwszej pomocy (projekt Towarzystwa Inicjatyw Pozytywnych Społecznie)	Zespół Szkół w Lekowie
Trzy kroki do aktywności (projekt Towarzystwa Inicjatyw Pozytywnych Społecznie)	Zespół Szkół w Lekowie
Cała Polska Czyta Dzieciom	Zespół Szkół w Lekowie
Czytające przedszkola	Zespół Szkół w Lekowie

Fundacja Nasza Ziemia – Sprzątanie świata - Polska	Zespół Szkół w Lekowie
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii	Zespół Szkół w Lekowie
Gminny Program Wspierania Rodziny 2013-2016	Zespół Szkół w Lekowie
Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Świdwińskim	Zespół Szkół w Lekowie
Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Zespół Szkół w Lekowie
Innowacja opracowana przez Joannę Pawelec „Mały Samorząd Uczniowski klas 0 - III. Wyzwalanie aktywności własnej dzieci z wykorzystaniem technik Celestyna Freinet’a”	Zespół Szkół w Lekowie
Innowacja opracowana przez Annę Rynkiewicz „Szkolny tydzień matematyki”	Zespół Szkół w Lekowie
Innowacja opracowana przez Annę Gabinet-Kricką „Ładnie mówię, pięknie piszę”	Zespół Szkół w Lekowie
Projekt „O bioróżnorodności dla przyszłości” NFOŚiGW i Polskiego Związku Łowieckiego	Zespół Szkół w Lekowie
Program edukacji ekologicznej Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Lipiu	Zespół Szkół w Lekowie
Szkolny Program Wychowawczy	Zespół Szkół w Lekowie

Szkolny Program Doradztwa Zawodowego	Zespół Szkół w Lekowie
Program z zakresu doradztwa zawodowego „Rozwijam skrzydła”	Zespół Szkół w Lekowie
Projekt „Outdoor Education”	Zespół Szkół w Lekowie
Program E-twinning. Projekt "Cześć Porsgrunn, hei Lekowo!"	Zespół Szkół w Lekowie
Program prewencyjny KPP w Świdwinie Bezpieczna droga do/ze szkoły”	Zespół Szkół w Lekowie
Program prewencyjny KPP w Świdwinie „Bezpieczne ferie”	Zespół Szkół w Lekowie
Program prewencyjny MSW „Nie warto ryzykować”	Zespół Szkół w Lekowie
Program edukacji kulturalnej „Literackie Gry Zamkowe” we współpracy ze ŚOK	Zespół Szkół w Lekowie
Program wolontariatu dzieci młodszych „Książeczka dla dziecka”	Zespół Szkół w Lekowie
Akcja „Góra Grosza” Towarzystwa Nasz DOM	Zespół Szkół w Lekowie
Kwesta na leczenie Karolinki Wróblewskiej	Zespół Szkół w Lekowie

Źródło: opracowanie własne.

3.4.3. Kultura i promocja

Na terenie Gminy działalność kulturalna prowadzona jest przez świetlice wiejskie, zlokalizowane w 14 miejscowościach: Bierzwnicy, Cieszeniewie, Klępczewie, Kluczkowie, Krosinie, Lekowie, Łąkowie, Oparznie, Rogalinie, Rusinowie, Sławie, Smardzku, Starym Przybysławiu oraz Ząbrowie.

W Rusinowie działają dwa zespoły ludowe-„Dąbrowiaczy” i „Barwinok” oraz amatorski teatr „Babie Lato”.

Ponadto Gmina Świdwin jest organizatorem i partnerem działań kulturalnych oraz promocyjnych. Do najważniejszych z nich należą:

- Rusinowskie Lato z Folklorem – coroczny przegląd zespołów ludowych, zapoczątkowany w 2010 r. Odbywa się na przełomie czerwca i lipca w miejscowości Rusinowo. Nagrodą dla wszystkich biorących udział zespołów są drewniane statuetki – tradycyjna rzeźba ludowa. Przegląd organizowany jest przez Zespoły Ludowe Dąbrowiaczy i Barwinok, Radę Sołecką w Rusinowie oraz Gminę Świdwin.
- Dożynki Gminne i Turniej Sołectw o Szablę Wójta Gminy Świdwin – cykliczne wydarzenie kulturalno - sportowe, organizowane na przełomie sierpnia i września, w którym w różnych konkurencjach, między innymi sprawnościowych i rękodzielniczych, zmagają się ze sobą drużyny sołeckie. Nagrodą jest trofeum „Szabla Wójta”, które pozostaje w posiadaniu zwycięzcy przez rok.
- Biobazar w Krosinie – targi produktów i żywności ekologicznej, które odbywają się w każdą pierwszą sobotę miesiąca z wyjątkiem dni świątecznych na targowisku gminnym „Mój Rynek” w Krosinie.
- Dożynki Powiatowe – cykliczne wydarzenie kulturalno - sportowe, organizowane we wrześniu, w którym uczestniczą gminy z powiatu świdwińskiego.
- Współpraca z gminą Sanitz – Gmina Świdwin współpracuje z niemiecką Gminą Sanitz, położoną w Meklemburgii – Pomorzu Przednim. Początek współpracy datowany jest na koniec 2003 r., natomiast podpisanie deklaracji partnerstwa nastąpiło w 2004 r. Współpraca gmin przebiega harmonijnie, począwszy od spotkań na najwyższych szczeblach władzy (spotkania burmistrza Gminy Sanitz z Wójtem Gminy Świdwin oraz przewodniczących rad partnerskich gmin), aż po spotkania mieszkańców współpracujących gmin. W 2004 r. Gmina Świdwin wspólnie z Gminą Sanitz zrealizowała w miejscowości Oparzno projekt pn. „Ścieżka – glina i buczyna”, dofinansowany ze środków Phare CBC Małe Projekty Polska –

Niemcy 2002. Począwszy od 2004 r. gminy partnerskie spotykają się systematycznie kilka razy do roku, zarówno w Sanitz jak i w Świdwinie. Są to spotkania tematyczne – dotyczą wymiany: doświadczeń samorządowych, sportu, kultury, OSP, szkół. Przewidywany jest dalszy rozwój i pogłębianie tej współpracy.

3.4.4. Służba zdrowia

W Gminie wiejskiej Świdwin znajdują się dwa gabinety lekarskie. Są one zlokalizowane w miejscowościach Rusinowo oraz Lekowo. W najbliższym otoczeniu (powiat świdwiński) znajduje się 20 innych przychodni, z czego najwięcej (9) jest zlokalizowanych w Gminie Miejskiej Świdwin. Na terenie powiatu znajduje się jeden szpital w Połczynie Zdroju.

3.4.5. Policja

W Gminie Świdwin poziom bezpieczeństwa publicznego określają warunki panujące na danym terenie, jak również skuteczność działań instytucji, które chronią zdrowie i życie mieszkańców.

O bezpieczeństwo obywateli Gminy Świdwin dbają następujące podmioty: Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie, Staż Gminna, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Świdwinie oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Lekowie, Oparznie, Ząbrowie, Bierzwnicy, Rusinowie i Kłępczewie.

Na podstawie danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Świdwinie można stwierdzić, że liczba przestępstw, wykroczeń oraz interwencji domowych w latach 2013-2015 była na podobnym poziomie, dane przedstawiono w Tabeli nr 24.

Tabela nr 24. Przestępstwa, wykroczenia i interwencje zgłoszone na policję na terenie Gminy Świdwin.

Kategoria zgłaszanych spraw	2013	2014	2015
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	72	64	54
Przestępstwa o charakterze drogowym	27	22	17
Wykroczenia o charakterze porządkowym	97	88	91
Wykroczenia o charakterze drogowym	142	158	137

Interwencje domowe	245	286	264

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie.

3.4.6. Organizacje pozarządowe

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi jest kluczowa dla aktywizacji społeczności lokalnej. Sprzyja budowaniu społeczeństwa obywatelskiego, wzmacnianiu potencjału społecznego, budowaniu poczucia tożsamości lokalnej oraz odpowiedzialności za siebie i swoje otoczenie. Organizacje pozarządowe, działające na terenie Gminy Świdwin są równorzędnym partnerem samorządu przy realizacji zadań publicznych. Na terenie Gminy Świdwin działają 24 organizacje pozarządowe². Wykaz organizacji pozarządowych przedstawiono w Tabeli nr 25.

Tabela nr 25. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Gminy Świdwin.

L.p.	Nazwa organizacji
1.	Stowarzyszenie Integracji Wiejskiej „Rusinowo Razem”
2.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Sołectw Niemierzyno i Kłodzino „Z tradycją w Przyszłość”
3.	Stowarzyszenie Dobrych Inicjatyw AKORD
4.	Stowarzyszenie Przyjaciół Klępczewa „MIESZKAŃCY RAZEM”
5.	Stowarzyszenie Przyjaciół Kluczkowa
6.	Smardzko „RAZEM”
7.	Stowarzyszenie „Na Rzecz Pomocy Szkole w Oparznie”
8.	Stowarzyszenie „Bełtno Bliżej Świata”
9.	Lokalna Grupa Działania – „Powiatu Świdwińskiego”
10.	Stowarzyszenie „Summer Contrast”
11.	Towarzystwo Inicjatyw Pozytywnych Społecznie „TIPS” w Lekowie
12.	Świdwińskie Stowarzyszenie „Amazonka” w Świdwinie
13.	Fundacja Społecznej Odpowiedzialności Biznesu
14.	Ochotnicza Straż Pożarna w Lekowie
15.	Ochotnicza Straż Pożarna w Oparznie
16.	Ochotnicza Straż Pożarna w Ząbrowie
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bierzwnicy
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rusinowie

² Nie jest to równoznaczne z zarejestrowaniem danej organizacji na terenie Gminy Świdwin.

19.	Ochotnicza Straż Pożarna w Klepczewie
20.	Uczniowski Klub Sportowy „REGA” przy Zespole Szkół w Bierzwnicy
21.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Karate „BUSHI-DO” przy Zespole Szkół w Lekowie
22.	Gminny Ludowy Klub Sportowy „Jedność-Ikar” Krosino
23.	Gminny Ludowy Klub Sportowy „HURAGAN” Bierzwnica
24.	Uczniowski Klub Sportowy „AVATAR” w Lekowie

Źródło: opracowanie własne.

Większość z wymienionych w Tabeli nr 25 organizacji pozarządowych działa i funkcjonuje na terenie Gminy Świdwin. Wszystkie organizacje realizują zadania na terenie Gminy, bądź z nią współpracują.

3.4.7. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Gmina Świdwin współpracuje z organizacjami pozarządowymi na podstawie *Rocznego Programu Współpracy*, przyjmowanego uchwałą Rady Gminy Świdwin. Roczny Program Współpracy określa cele, zasady, zakres i formy współpracy, priorytetowe zadania oraz wysokość środków finansowych przeznaczonych na jego jak najlepszą realizację, służącą rozwojowi Gminy Świdwin. W programie współpracy wskazano zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi w formie działań:

- a) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,
- b) ochrona i promocja zdrowia,
- c) integracja i reintegracja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- d) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
- e) działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- f) wypoczynek dzieci i młodzieży,
- g) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- h) turystyka i krajoznawstwo,
- i) porządek i bezpieczeństwo publiczne,
- j) ratownictwo i ochrona ludności,
- k) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
- l) ochrony środowiska, przyrody i ekologii.

W programie współpracy określono zakresy działań, wskazujące podstawowe kierunki wspierania realizacji zadań publicznych w Gminie Świdwin w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz.U. z 2015 poz. 1339) o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Należą do nich następujące priorytety:

- a) upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, poprzez prowadzenie zajęć sportowych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w następujących dyscyplinach sportowych: piłka nożna, piłka ręczna, sporty walki, tenis stołowy, nauka pływania oraz organizowanie i uczestnictwo w imprezach rekreacyjno-sportowych;
- b) podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, kulturowej obywatelskiej, kultury sztuki, ochronę dóbr kultury i tradycji poprzez zorganizowanie stosownych imprez masowych;
- c) nauka, edukacja, oświata i wychowanie poprzez prowadzenie wsparcia dziennego dla dzieci ze szkół gminnych (podstawowych i gimnazjalnych) z rodzin z problemem alkoholowym z terenu gminy, organizowanie wycieczek, zlotów, rajdów, pielgrzymek, itp.;
- d) rozwój świadomości ekologicznej, propagowanie postaw i zachowań sprzyjających ochronie środowiska i przyrody poprzez organizację wydarzeń o charakterze edukacyjnym, warsztatów, pogadanek i konkursów skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych;
- e) propagowanie idei wolontariatu.

Formy współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi obejmują następujące działania:

- 1) Zlecanie organizacjom i innym podmiotom realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie w formie powierzania lub wspierania wraz z udzieleniem dotacji na sfinansowanie lub dofinansowanie ich realizacji.
- 2) Podejmowanie wspólnych działań na rzecz rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb mieszkańców Gminy Świdwin z zakresu zadań publicznych, zaliczanych do sfery działalności pożytku publicznego o ile te zadania były zadaniami Gminy.
- 3) Konsultowanie projektów aktów prawa miejscowego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych podmiotów, zgodnie z uchwałą Nr XXXI/237/2010 Rady Gminy Świdwin z dnia 23 września 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi projektów aktów prawa miejscowego.
- 4) Przekazywanie na stronach internetowych Gminy Świdwin informacji o realizacji zadań publicznych, możliwości pozyskiwania środków finansowych z innych źródeł finansowania (fundusze

krajowe, unijne, celowe i inne), osiągnięciach i działalności organizacji oraz innych podmiotów o realizowanych programach na rzecz Gminy i jej mieszkańców.

- 5) Prowadzenie na stronie internetowej gminy elektronicznej bazy danych o organizacjach pozarządowych działających na terenie Gminy Świdwin.
- 6) Przygotowanie i zamieszczanie na stronie internetowej gminy kalendarza imprez, wydarzeń organizowanych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty.
- 7) Obejmowanie honorowym patronatem przedsięwzięć realizowanych przez organizacje i inne podmioty.
- 8) Udzielanie rekomendacji Organizacjom i innym podmiotom współpracującym z Gminą.

Gmina Świdwin prowadzi szeroką współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na jej terenie. Wsparcie kierowane jest do mieszkańców Gminy - dzieci, młodzieży, rodzin, osób dorosłych, starszych i niepełnosprawnych. Co roku prowadzone są konsultacje rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Odbywają się spotkania indywidualne z przedstawicielami stowarzyszeń obejmujące szeroko rozumiane doradztwo. Organizacjom pozarządowym przekazywane są informacje dotyczące aktualnych konkursów i naborów wniosków, szkoleń, konferencji, ważnych wydarzeń. Gmina Świdwin promowała działania prowadzone przez organizacje pozarządowe poprzez umieszczanie informacji o owych wydarzeniach na oficjalnej stronie internetowej Gminy. Ogłaszane są konkursy ofert na realizację zadań publicznych. Organizacje pozarządowe mogą również ubiegać się o wsparcie w ramach art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, składając oferty na tzw. „małe granty”.

3.4.7.1. Wysokość środków przekazanych w ramach wsparcia realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w latach 2013 -2015 r.

Wykaz otwartych konkursów ofert w latach 2013-2015 oraz wysokość przekazanych środków zobrazowano w Tabeli nr 26.

Tabela nr 26. Zestawienie otwartych konkursów ofert w Gminie Świdwin w latach 2013-2015.

Rodzaj otwartego konkursu ofert	Przekazane kwoty w zł w otwartych konkursach ofert w poszczególnych latach		
	2013	2014	2015
„Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z Gminy Świdwin” -I etap	22000	20000	20000
„Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców Gminy Świdwin” -I etap	24000	20000	20000
„Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z Gminy Świdwin” -II etap	31600	20000	20000
„Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców Gminy Świdwin” - II etap	19000	20000	20000
Ogółem w roku	96600	80000	80000

Źródło: opracowanie własne.

Zadania realizowane w ramach programów współpracy z organizacjami pozarządowymi (otwarte konkursy ofert) powierzono następującym organizacjom:

a) w 2013 r.:

- Uczniowski Klub Sportowy „REGA” i Międzyszkolny Uczniowski Klub Karate „BUSHI-DO” - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z Gminy Świdwin” - I etap;
- UKS „REGA” i Międzyszkolny Uczniowski Klub Karate „BUSHI-DO” - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z Gminy Świdwin” - II etap;
- Uczniowski Klub Sportowy „REGA” i Międzyszkolny Uczniowski Klub Karate „BUSHI-DO” - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców Gminy Świdwin” – I etap;
- Gminny Ludowy Klub Sportowy „JEDNOŚĆ” Łąkowo, Gminny Ludowy Klub Sportowy „HURAGAN” Bierzwnica - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców Gminy Świdwin” - II etap;

b) w 2014 r.:

- UKS „REGA” i Uczniowski Klub Sportowy „AVATAR” - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z Gminy Świdwin” - I etap;
- UKS „REGA” i Uczniowski Klub Sportowy „AVATAR” - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z Gminy Świdwin” - II etap;
- GLKS „HURAGAN” Bierzwnica i GLKS „JEDNOŚĆ” Łąkowo - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców Gminy Świdwin” – I etap;
- GLKS „HURAGAN” Bierzwnica i GLKS „JEDNOŚĆ” Łąkowo - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców Gminy Świdwin” – II etap;

c) w 2015 r.:

- UKS „REGA”, UKS „AVATAR” - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z Gminy Świdwin” - I etap;
- UKS „REGA”, UKS „AVATAR” - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej z Gminy Świdwin” - II etap;
- GLKS „HURAGAN” Bierzwnica, GLKS „JEDNOŚĆ” Łąkowo - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców Gminy Świdwin” – I etap;
- GLKS „HURAGAN” Bierzwnica, GLKS „JEDNOŚĆ” Łąkowo - „Upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców Gminy Świdwin” – II etap.

3.4.7.2. Dotacje pozakonkursowe dla Stowarzyszeń w latach 2013-2015

Gmina Świdwin wspiera organizacje pozarządowe poprzez przekazywanie środków z pominięciem otwartego konkursu ofert, w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Wysokość dotacji pozakonkursowych, udzielonych przez Gminę Świdwin w latach 2013-2015 przedstawiono w Tabeli nr 27.

Tabela nr 27. Środki przekazane organizacjom pozarządowym w latach 2013 – 2015 z pominięciem otwartego konkursu ofert.

Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi	Przekazane stowarzyszeniem kwoty w zł ogółem w poszczególnych latach		
	2013	2014	2015
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	3000	0	0
Wspieranie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	5400	0	0
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	0	15800	14500
Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	0	0	500
Ogółem w roku	8400	15800	15000

Źródło: opracowanie własne.

Zadania realizowane w ramach programów współpracy z organizacjami pozarządowymi w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie:

a) w 2013 r.:

- „Organizacja wypoczynku zimowego dla dzieci z terenu Gminy Świdwin w Gminnej Hali Sportowej w Lekowie w okresie ferii zimowych, tj. 28.01-01.02.201 3r.” (UKS Rega);
- „Wsparcie Zespołu Ludowego Dąbrowiaczy oraz promocja i popularyzacja lokalnej twórczości” (Stowarzyszenie Integracji Wiejskiej „Rusinowo Razem”);

b) w 2014 r.:

- „Przeciwdziałanie alkoholizmowi poprzez wskazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego” z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym (UKS Rega);
- „Zanim będzie za późno” z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym (Stowarzyszenie Wsi Ząbrowo);
- „Przeciwdziałanie alkoholizmowi poprzez wskazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego” z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym (UKS Avatar);

c) w 2015r.:

- „Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Świdwin” z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez wskazanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu (UKS Rega);
- „Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Świdwin” z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez wskazanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu (UKS Avatar);
- „Przeciwdziałanie alkoholizmowi poprzez wskazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego” (UKS Avatar);
- „Organizacja wypoczynku zimowego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Świdwin” z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez wskazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego (UKS Rega);
- „Nasze stowarzyszenie szansą na integrację” z zakresu działania na rzecz osób niepełnosprawnych (Świdwińskie Stowarzyszenie „Amazonka” w Świdwinie).

3.4.7.3. Potrzeby lokalnych NGO

Jesienią 2015 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie, Stowarzyszenie „Smardzko Razem” i Stowarzyszenie Dobrych Inicjatyw „AKORD” przeprowadziły ankietę telefoniczną dotyczącą potrzeb i problemów lokalnych organizacji pozarządowych. W badaniu wzięło udział 19 respondentów reprezentujących podmioty trzeciego sektora w Gminie Świdwin.

Ograniczone zasoby, którymi dysponuje trzeci sektor Gminy, świadczą, że niezbędne jest wprowadzenie działań, umożliwiających rozwinięcie potencjału, jaki drzemie w aktywności obywatelskiej. 73,5% ankietowanych wśród trzech głównych źródeł finansowania działań organizacji wymienia składki członkowskie. 63% ankietowanych opiera swoją działalność na prywatnych darczyńcach. Taka sama liczba organizacji sięga po środki w konkursach organizowanych przez Urząd Gminy lub Starostwo Powiatowe, jednak zaledwie co piąta organizacja (21%) korzysta z zewnętrznych konkursów dotacyjnych. Powyższe dane rodzą konieczność podnoszenia kompetencji przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych, co umożliwi lokalnym NGO usprawnienie prowadzonych działań.

Potwierdzają to deklaracje aktywnych członków wspólnoty lokalnej, którzy zgłaszają chęć udziału w warsztatach dla przedstawicieli organizacji pozarządowych (18 z 19 ankietowanych wyraziło zainteresowanie szkoleniami). Wśród najczęściej wskazywanych warsztatów znalazły się: możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych (84% wskazań) oraz rozliczanie finansów w organizacjach pozarządowych (73,5%). W dalszej kolejności ankietowani wymieniali komunikację i zarządzanie zespołem, wykorzystywanie nowoczesnych technologii w NGO oraz podstawy wolontariatu (po 68%), a także budowanie partnerstw lokalnych (63%).

4. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

4.1. Analiza problemów w oparciu o dane z instytucji

Jak ilustruje Tabela nr 28, w latach 2013-2015 dominującymi problemami społecznymi w Gminie Świdwin były: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, bezdomność, zdarzenia losowe oraz sytuacje kryzysowe.

Pierwszym pod względem częstotliwości występowania problemem społecznym Gminy Świdwin jest ubóstwo. W ostatnich latach zanotowano stopniowy spadek liczby rodzin dotkniętych problemem ubóstwa z 499 w 2013 roku do 373 w roku 2015.

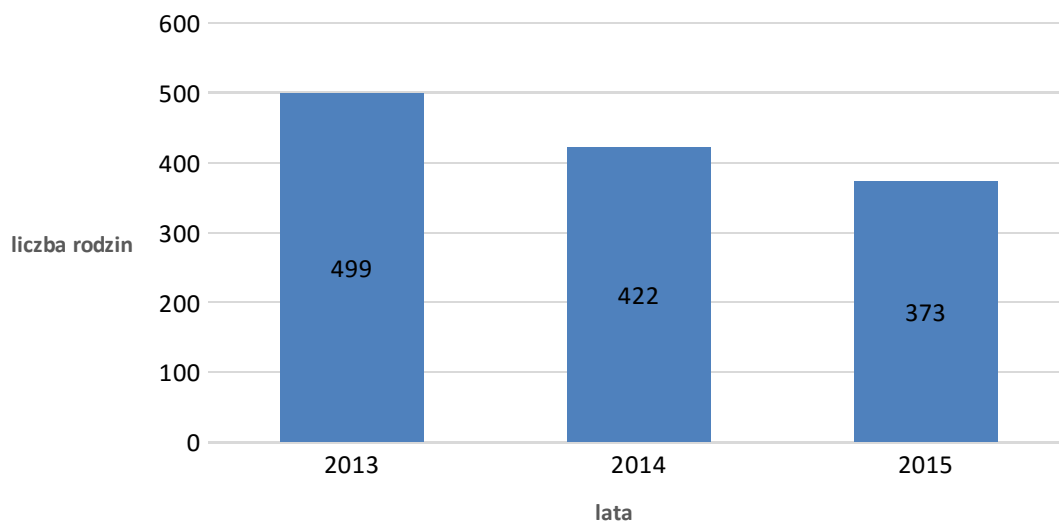

Tabela nr 28. Przyznanie pomocy w latach 2013-2015 ze względu na występujące problemy społeczne.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	499	1710	422	1429	373	1230
Bezdomność	3	8	3	3	6	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	58	6	44	17	110
Bezrobocie	371	1333	317	1107	268	936
Niepelnosprawność	131	403	129	392	123	352
Długotrwała choroba	216	728	211	692	199	617
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gosp.domowego	125	480	97	399	81	328
Alkoholizm	19	29	14	17	14	19
Zdarzenie losowe	4	13	1	1	1	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	1	1

Źródło: opracowanie własne.

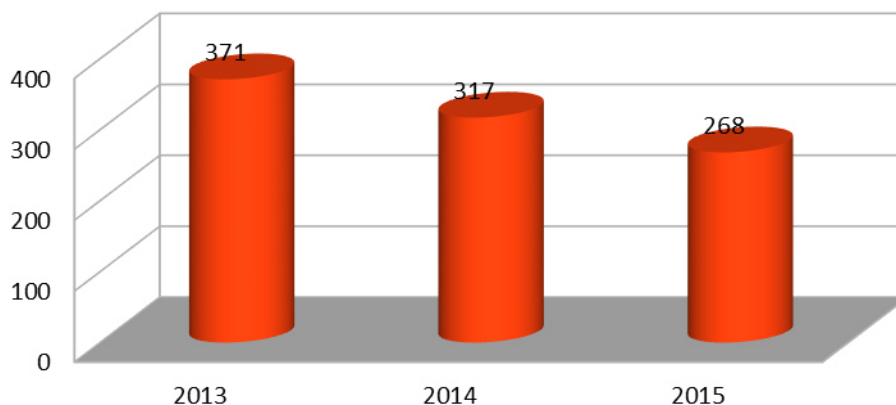
Wykres nr 1. Liczba rodzin objętych pomocą z powodu ubóstwa.

Źródło: Opracowanie własne.

Bezrobocie jest drugim pod względem liczebności dotkniętych jego skutkami rodzin, problemem występującym na terenie Gminy. Podobnie jak w przypadku ubóstwa, na przestrzeni ostatnich trzech lat zaobserwowano tendencję spadkową zjawiska. Liczba rodzin, dotkniętych zjawiskiem bezrobocia spadła z 371 w 2013 roku do 268 w roku 2015.

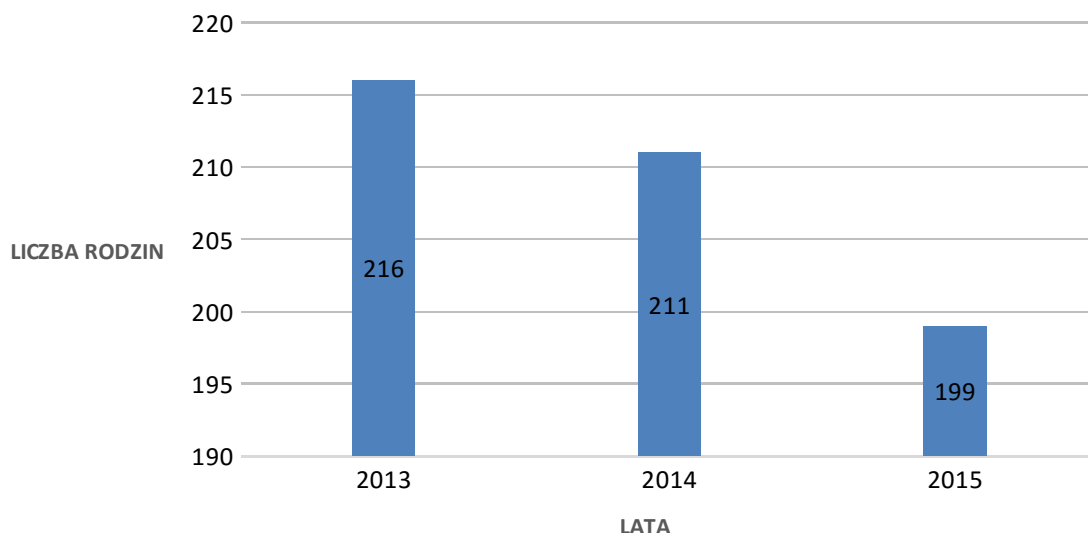
Wykres nr 2. Liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezrobocia.

Źródło: Opracowanie własne.

Trzecim z kolei problemem społecznym dotyczącym mieszkańców Gminy Świdwin jest długotrwała choroba. Począwszy od 2013 roku, gdy długotrwała choroba była powodem przyznania pomocy 216 rodzinom, odnotowano stopniowy spadek do 199 rodzin w roku 2015.

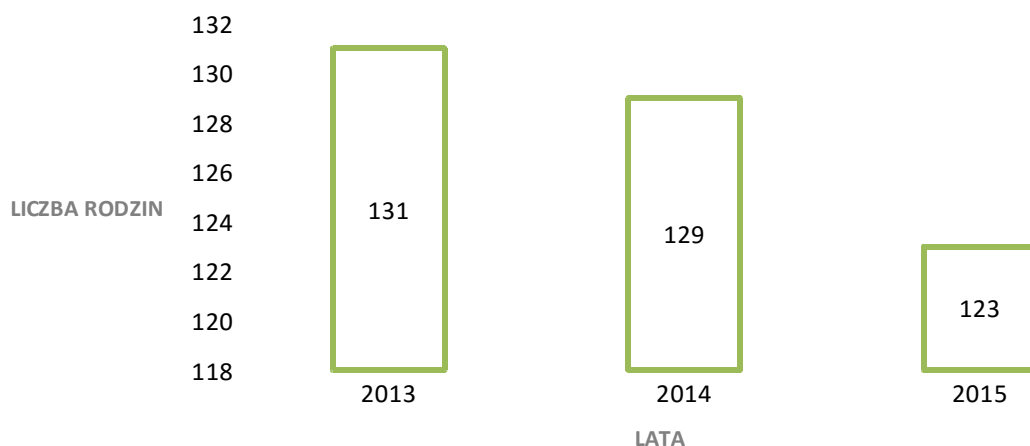
Wykres nr 3. Liczba rodzin objętych pomocą z powodu długotrwałej choroby.

Źródło: Opracowanie własne.

Kolejną trudnością, będącą podstawą do przyznania pomocy rodzinie, jest niepełnosprawność. Liczba rodzin, korzystających z systemu pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność zmniejszyła się od 131 w 2013 roku do 123 w roku 2015.

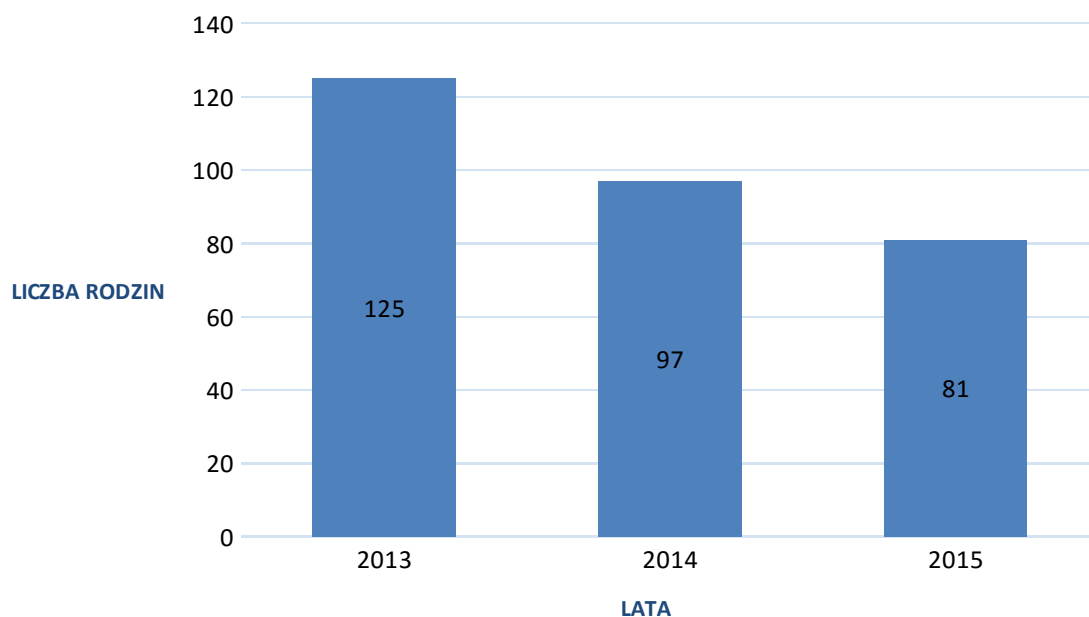
Wykres nr 4. Liczba rodzin objętych pomocą z powodu niepełnosprawności.

Źródło: opracowanie własne.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była w latach 2013 – 2015 powodem przyznania pomocy 125 rodzinom w 2013 roku, 97 w 2014 oraz 81 w 2015 roku.

Wykres nr 5. Liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza danych, udostępnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie, wskazuje że działania prowadzone w ostatnich latach przez lokalne podmioty w większości przypadków były skuteczne, przyczyniając się do stopniowego ograniczania zasięgu największych problemów społecznych. Równocześnie, przedstawione powyżej dane liczbowe wskazują na konieczność pogłębiania aktywności na rzecz społeczności lokalnej i przeciwdziałania nowym problemom. Niepokojące statystyki dotyczą przede wszystkim konieczności ochrony macierzyństwa – na przestrzeni trzech lat zanotowano dwukrotny wzrost nasilenia tego problemu – z 8 rodzin w roku 2013 do 17 w roku 2015. Tendencję wzrostową przejawia również problem bezdomności, co rodzi konieczność wprowadzenia skutecznych działań, przeciwdziałających zjawisku. Istotne wydaje się zintensyfikowanie działań mających na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi. Po spadku odnotowanym w roku 2014, wskaźnik rodzin dotkniętych tym zjawiskiem utrzymał się na identycznym poziomie w roku 2015.

4.2. Analiza problemów w oparciu o dane z ankiety

W okresie od listopada 2015 roku do maja 2016 roku wśród mieszkańców Gminy Świdwin przeprowadzono badanie ankietowe uwzględniające zadowolenie z warunków życia w Gminie, poczucia sprawstwa, problemów społecznych poszczególnych grup mieszkańców (rodziny, osoby starsze i niepełnosprawne, dzieci i młodzież) oraz priorytetów działań w obszarze społecznym.

Ogółem ankietę wypełniło 46 osób reprezentujących zróżnicowane grupy wiekowe w przedziale od 17 lat do 60 lat i powyżej, największą liczę ankietowanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 25 do 59 roku życia (80%). Drugą najliczniejszą grupą respondentów były osoby w wieku od 50 lat i więcej (17%). Najmniejsza część ankietowanych to ludzie młodzi, w wieku od 17 do 25 lat (3%). Zdecydowaną większość ankietowanych stanowiły kobiety (82%), których było ponad czterokrotnie więcej niż mężczyzn (18%).

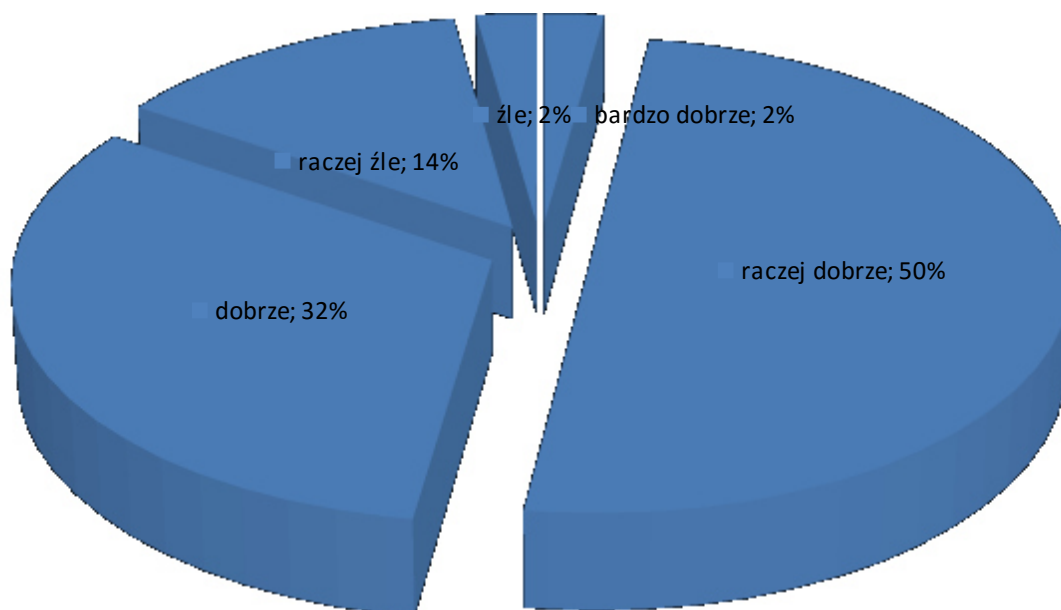
Ponad 1/3 badanych (38%) to osoby, które zadeklarowały, iż posiadają wykształcenie średnie. Ponad 1/4 ankietowanych (27%) to osoby deklarujące wykształcenie zawodowe, a 22% osób wskazywało w ankietach wykształcenie wyższe. Najmniej liczną grupą badaną były osoby deklarujące wykształcenie podstawowe (6,5%) oraz policealne (6,5%). Pośród badanych nie było nikogo z wykształceniem gimnazjalnym.

Blisko 1/3 ankietowanych to osoby pracujące jako pracownicy umysłowi (32,5%). Osoby bezrobotne i pracownicy fizyczni (po 22%) to ok. 1/4 osób badanych. Emeryci (11%) i renciści (6,5%) to kolejna z najliczniej reprezentowanych grup wśród ankietowanych. Studenci (2%) oraz osoby reprezentujące inne zawody (4%) - to najmniej liczna grupa z osób badanych.

4.2.1. Zadowolenie z warunków życia w Gminie

Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż mieszkańcy Gminy Świdwin są raczej zadowoleni z warunków życia w Gminie. Swoje zadowolenie wyraziło 84 % ankietowanych (Wykres nr 6).

Wykres nr 6. Ogólne zadowolenie z warunków życia w Gminie Świdwin.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Gminy Świdwin.

W ankiecie wyszczególniono obszary, które wpływają na poziom zadowolenia z życia w Gminie Świdwin.

Ocena jakości życia wśród osób ankietowanych jest raczej pozytywna, ocen negatywnych i bardzo negatywnych jest niewiele. Wśród obszarów, które zostały ocenione najwyżej, znalazły się:

- dostępność do instytucji pomocy społecznej (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Kłępczewie);
- dostęp do informacji dotyczących wydarzeń w Gminie;
- relacje pomiędzy mieszkańcami;
- dostępność przedszkoli.

Natomiast najniżej mieszkańcy oceniali następujące obszary wpływające na poziom zadowolenia z życia w Gminie:

- możliwość podjęcia zatrudnienia;
- dostęp do kursów umożliwiających podniesienie kompetencji i kwalifikacji zawodowych;
- dostęp do służby zdrowia.

Tabela nr 29. Ocena zadowolenia z warunków życia w Gminie Świdwin.

OBSZAR	ZDECYDOWANIE WYSOKO (JESTEM BARDZO ZADOWOLONY/A)	WYSOKO (JESTEM ZADOWOLONY/A)	RACZEJ WYSOKO (RACZEJ DOBRCZE)	RACZEJ NISKI (RACZEJ ŹŁE)	NISKI (ŹŁE)	ZDECYDOWANIE NISKI (BARDZO ŹŁE)
Poziom uczestnictwa w życiu społecznym	0%	22%	39%	22%	9%	2%
Relacje pomiędzy mieszkańcami	10%	32%	45%	11%	2%	0%
Integracja międzypokoleniowa	2%	25%	57%	11%	5%	0%
Dostępność instytucji pomocy społecznej	12%	57%	25%	2%	2%	2%
Dostęp do poradnictwa specjalistycznego	7%	42%	26%	16%	9%	0%
Dostęp do instytucji i wydarzeń kulturalnych	9%	35%	35%	14%	7%	0%
Dostęp do miejsc rekreacji	9%	30%	37%	16%	5%	3%
Dostęp do informacji dotyczących wydarzeń w Gminie	12%	53%	19%	9%	4%	3%
Oferta spędzania czasu wolnego	2%	27%	43%	17%	9%	2%

Dostęp do edukacji szkolnej	11%	41%	39%	9%	0%	0%
Dostępność przedszkoli	16%	39%	27%	14%	4%	0%
Dostęp do służby zdrowia	2%	33%	21%	23%	14%	7%
Ocena warunków mieszkaniowych	0%	24%	49%	15%	10%	2%
Ocena bezpieczeństwa publicznego	0%	44%	34%	15%	5%	2%
Działalność organizacji pozarządowych	2,5%	37%	34%	17%	7%	2,5%
Możliwość podjęcia zatrudnienia	2%	12%	14%	40%	19%	12%
Dostęp do kursów umożliwiających podniesienie kwalifikacji i kompetencji	0%	33%	30%	16%	16%	5%
Dostępność punktów handlowych	5%	32%	51%	12%	0%	0%
Dostęp do Internetu	14%	36%	25%	9%	9%	7%

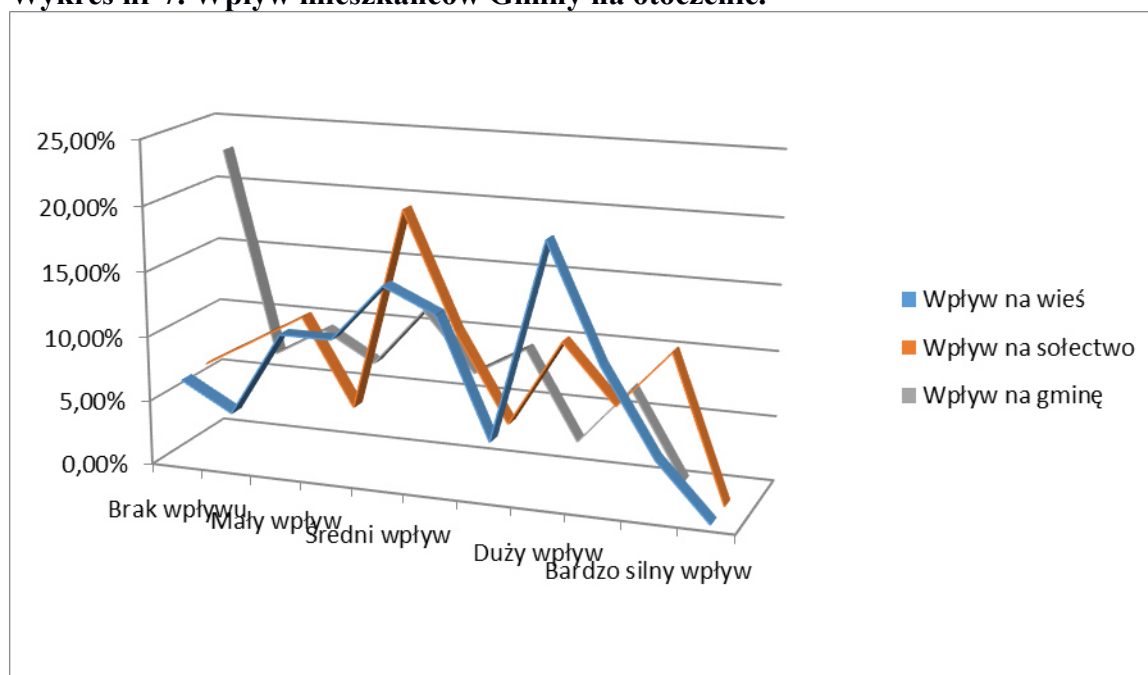
Źródło własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Gminy Świdwin.

4.2.2. Wpływ na otoczenie

Podczas badania ankietowego mieszkańców Gminy Świdwin zapytano, czy w ich ocenie mają wpływ na to, co się dzieje w ich najbliższym otoczeniu. Pytania dotyczyły odczuć mieszkańców o wpływ na sytuację ich wsi, sołectwa oraz w Gminie. Zdaniem ankietowanych mają oni największe poczucie sprawstwa w swoim najbliższym otoczeniu, im dalej tym bardziej ono maleje. Równocześnie można zauważyć, że ankietowani oceniają ten wpływ raczej przeciętnie i nie różni się znacznie pomiędzy kategoriami.

Wykres nr 7. Wpływ mieszkańców Gminy na otoczenie.

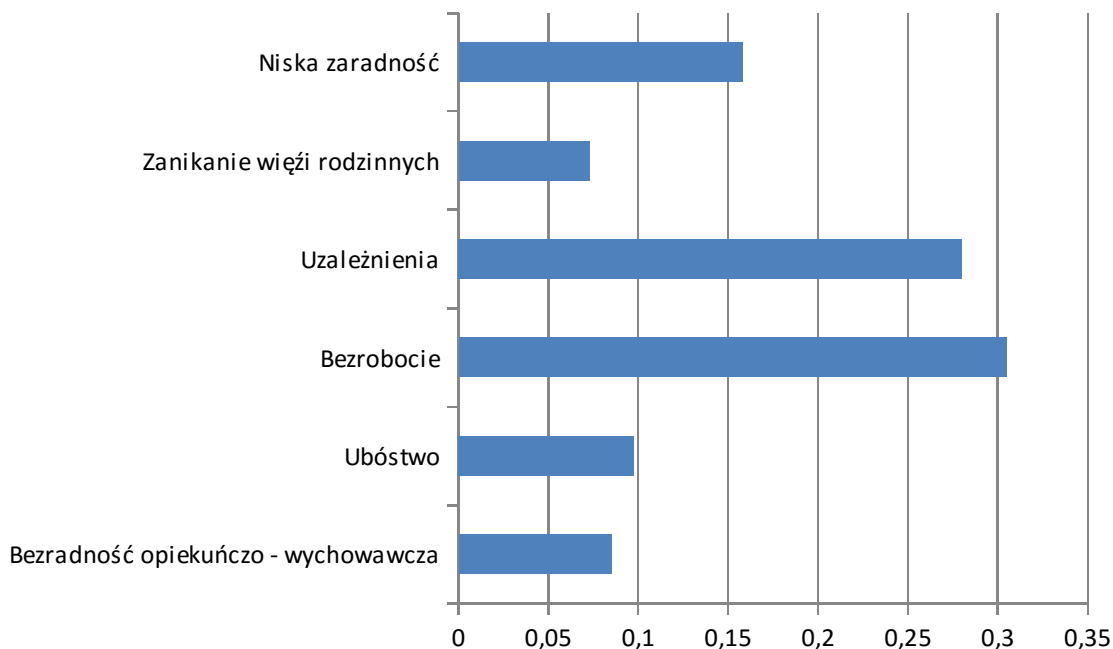
Źródło : Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Gminy Świdwin.

4.2.3. Problemy społeczne poszczególnych grup

W tej części badania ankietowani mogli wskazać dwa ich zdaniem najważniejsze problemy, których doświadczają rodziny, osoby starsze i niepełnosprawne oraz dzieci i młodzież. Na podstawie wyników badania można zaobserwować, jakie według respondentów problemy w Gminie są dominujące.

Zdaniem ankietowanych najważniejszym problemem społecznym z jakim borykają się rodziny zamieszkujące Gminę Świdwin jest bezrobocie (30%), uzależnienia (28%) oraz niska zaradność (16%).

Wykres nr 8. Obszary problemowe dla rodzin zamieszkujących Gminę Świdwin.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Gminy Świdwin.

Zdaniem ankietowanych najistotniejszymi problemami społecznymi z jakimi borykają się osoby starsze i niepełnosprawne są:

- problemy zdrowotne – 31%;
- ograniczona mobilność – 22%;
- niezdolność bierność i brak społecznego zainteresowania sprawami starszych i niepełnosprawnych – 14%;
- izolacja społeczna i samotność - 13%;
- słaba oferta zajęciowa dla osób starszych i niepełnosprawnych - 12%;
- zdolność do samoobsługi – 8%.

Kolejne pytanie dotyczyło najczęściej występujących problemów wśród dzieci i młodzieży. W tej części ankietowani wskazywali najczęściej:

- słabą ofertę spędzania czasu wolnego przez młodzież – 28%;
- niską aktywność młodzieży (niezaradność) – 25%;
- brak pozytywnych wzorców/autorytetów – 20%;
- uzależnienia – 17%;
- wykluczenie młodzieży z dialogu – 2%.

4.2.4. Priorytety w działaniach

W tej części respondentów poproszono o ocenę wagi prowadzenia działań w różnych obszarach polityki społecznej.

Tabela nr 30. Ocena wagi prowadzenia działań w różnych obszarach polityki społecznej.

OBSZAR POLITYKI SPOŁECZNEJ	BARDZO WAŻNE	WAŻNE	RACZEJ WAŻNE	RACZEJ NIEWAŻNE	NIEWAŻNE	W OGÓLE NIEWAŻNE
Wsparcie istniejących form zagospodarowania wolnego czasu młodzieży	29%	49%	20%	2%	0%	0%
Zwiększenie oferty gminnych programów skierowanych do dzieci i młodzieży	30%	47%	23%	0%	0%	0%
Podjęcie działań na rzecz zwiększenia integracji społecznej wśród młodzieży	33%	38%	29%	0%	0%	0%
Zwiększenie współpracy między instytucjami odpowiedzialnymi za pracę z młodzieżą	26%	33%	34%	7%	0%	0%
Przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia	34%	37%	29%	0%	0%	0%

Wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy oraz pobudzenie aktywności bezrobotnych w działaniach służących ich usamodzielnieniu	32%	39%	18%	4%	0%	7%
Readaptacja do środowiska pracy w przypadku długotrwałego bezrobocia	29%	43%	21%	5%	0%	2%
Ograniczenie spożywania alkoholu, środków odurzających	65%	19%	14%	2%	0%	0%
Promocja zdrowia oraz edukacja w zakresie szkodliwości alkoholu i narkotyków	42%	34%	20%	2%	2%	0%
Wspieranie osób zmagających się z uzależnieniami	49%	37%	12%	2%	0%	0%
Ochrona przed zjawiskiem alkoholizmu i narkomanii	54%	34%	7%	5%	0%	0%
Utrwalenie podstawowych wartości społecznych jako alternatywa dla autodestrukcyjnych zachowań dzieci i młodzieży	31%	49%	21%	0%	0%	0%
Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci, młodzieży oraz osób niezaradnych życiowo	30%	48%	18%	2%	0%	2%

Zwiększenie poczucia odpowiedzialności przez rodziców za edukację i wychowanie dziecka	45%	45%	5%	3%	0%	2%
Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo	24%	50%	24%	0%	0%	2%
Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się niesieniem pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	16%	55%	29%	0%	0%	0%
Aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych celem przeciwdziałania osamotnieniu i izolacji	33%	48%	17%	0%	0%	2%
Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych	32%	50%	16%	0%	0%	2%
Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się niesieniem pomocy starszym i niepełnosprawnym	29%	33%	33%	0%	0%	5%
Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się poradnictwem specjalistycznym	33%	35%	28%	2%	0%	2%
Zwiększenie dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia specjalistycznego	23%	43%	27%	4%	0%	3%

Zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki lekarskiej	36%	31%	26%	5%	0%	2%
Prowadzenie grup wsparcia	32%	45%	18%	0%	0%	5%
Prowadzenie wolontariatu	25%	32%	34%	7%	0%	2%
Tworzenie Klubów Integracji Społecznej	18%	37%	34%	9%	0%	2%
Organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych	30%	57%	9%	2%	0%	2%
Tworzenie Klubów Seniora	25%	36%	32%	7%	0%	0%
Wspieranie oddolnych inicjatyw mieszkańców (wsparcie finansowe i merytoryczne dla grup nieformalnych)	28%	31%	36%	5%	0%	0%
Prowadzenie działań wspierających integrację społeczną	26%	44%	25%	5%	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego mieszkańców Gminy Świdwin.

Zdaniem ankietowanych każdy z wymienionych w ankiecie obszarów polityki społecznej jest dla mieszkańców ważny lub bardzo ważny, w większości przeważały odpowiedzi świadczące, że są to istotne sprawy dla większości badanych.

4.3. Analiza SWOT

Analiza SWOT wypracowana podczas warsztatów (obszar społeczny ogółem, rodziny, osoby starsze, osoby niepełnosprawne, dzieci i młodzież).

Analiza SWOT stała się nieodłącznym elementem procedur zarządzania strategicznego w wielu sferach życia społecznego i gospodarczego oraz w różnych skalach przestrzennych. Najczęściej

stosowana jest jako synteza diagnozy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania i rozwoju jednostek terytorialnych. Istotą analizy SWOT jest identyfikacja czynników, które mogą wpływać na przedmiot badań oraz posegregowanie ich na cztery grupy:

1. Mocne strony (ang.) Strengths – czyli wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę.
2. Słabe strony (ang.) Weaknesses – to, co stanowi słabość, barierę rozwoju lub wadę.
3. Szanse (ang.) Opportunities – wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany.
4. Zagrożenia (ang.) Threats – czynniki stwarzające niebezpieczeństwo niekorzystnych procesów.

Analiza SWOT jest zatem istotnym narzędziem, którego prawidłowe przeprowadzenie niesie za sobą szereg korzyści. Po pierwsze prowadzi do lepszego rozpoznania środowiska lokalnego. Po drugie pozwala na zweryfikowanie i zracjonalizowanie przygotowanych założeń, a po trzecie ułatwia otwarcie się na nowe pomysły i działania.

Zgodnie z danymi wynikającymi z diagnozy oraz wnioskami zebranymi podczas spotkań z przedstawicielami społeczności lokalnej określono najważniejsze czynniki mające wpływ na problemy społeczne Gminy Świdwin. Za pomocą skali od 1 do 10 wyznacza się poziom istniejącej sytuacji w Gminie Świdwin.

Mocne strony	Słabe strony
1. Wysoko rozwinięte umiejętności w zakresie nowych technologii u osób młodych – 10 2. Wysoko rozwinięte więzi i integracja u osób starszych – 9 3. Efektywnie działająca Gminna Komisja Rozwijania Problemów Alkoholowych – 9 4. Szeroki dostęp do poradnictwa specjalistycznego, w tym funkcjonowanie punktów wsparcia w świetlicach (prawnik, psycholog, pedagog, asystent rodziny, pracownik socjalny) – 9 5. Dobra baza przedszkolna i szkolna w gminie – 9 6. Dobrze działający Środowiskowy Dom Samopomocy Społecznej w Klepczewie dla osób z niepełnosprawnościami – 9 7. Zwiększające się wsparcie i rosnące doświadczenie w wykorzystywaniu programów osłonowych, profilaktycznych i naprawczych – 9 8. Dostęp do nieodpłatnego transportu do szkoły dla dzieci niepełnosprawnych – 8 9. Zajęcia indywidualne w szkołach dla dzieci wymagających szczególnych warunków edukacyjnych – 8 10. Dobre rozeznanie przez pracowników socjalnych środowiska rodzinnego objętego pomocą – 8 11. Możliwość realizacji zadań z zakresu polityki społecznej z wykorzystaniem bazy lokalowej w postaci budynków szkół oraz świetlic wiejskich – 8 12. Prężnie działająca grupa wsparcia dla osób uzależnionych w Lekowie – 7 13. Realizowanie działań w zakresie profilaktyki uzależnień w szkołach – 7 14. Rozwijające się wsparcie mieszkańców, prowadzone przez wysoko wykwalifikowanych specjalistów od pomocy społecznej, uzależnień, w tym prowadzone przez wolontariuszy – 7 15. Rozwijający się wolontariat wśród osób młodych – 7 16. Dobra współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z Wojewódzkim Ośrodkiem Leczenia i Terapii – 5 17. Istnienie Partnerstwa Lokalnego Gminy Świdwin działającego na rzecz rodzin – 5	1. Starzejące się społeczeństwo, zmniejszenie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym – 10 2. Niewystarczająco dostosowana infrastruktura dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi – 9 3. Znaczący wzrost liczby interwencji związanych z ochroną macierzyństwa – 9 4. Brak grup wsparcia dla rodzin niewydolnych wychowawczo oraz rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne – 9 5. Niewielka aktywność organizacji pozarządowych, szczególnie działających w zakresie pomocy społecznej, w tym zajmujących się wsparciem osób niepełnosprawnych i ich rodzin – 9 6. Narastające trudności zabezpieczenia dzieci w rodzinie pieczy zastępczej – 9 7. Bezrobocie dobrowolne, w tym dziedziczenie bezrobocia – 9 8. Negatywne postawy mieszkańców wobec osób z niepełnosprawnościami – 7 9. Wysoki poziom wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych wynikający między innymi z niskiej świadomości społecznej mieszkańców – 8 10. Brak zakładów pracy chronionej – 8 11. Niewystarczająca liczba socjalnych lokali mieszkaniowych – 8 12. Brak chęci angażowania się mieszkańców w życie społeczne – 8 13. Postępujący kryzys rodziny, osłabienie więzi rodzinnych, wzrastająca liczba osób zależnych pozbawionych wsparcia rodziny – 8 14. Przyzwolenie społeczne na nadużywanie środków psychoaktywnych – 8 15. Pogłębiające się ubóstwo – 8 16. Bezradność społecznego funkcjonowania rodzin – brak aktywności własnej rodzin w przezwyciężaniu problemów – 8 17. Przyzwolenie społeczne dotyczące sprzedaży i spożywania alkoholu – 8 18. Słabo rozwinięty system komunikacji pomiędzy ośrodkami/organizacjami podejmującymi inicjatywy mające znaczenie w obszarze aktywności społecznej a potencjalnymi odbiorcami

	działań, słabo dostosowane narzędzia komunikacji – 7 19. Zwiększający się poziom osamotnienia osób starszych – 7 20. Niskie wykształcenie i kwalifikacje osób starszych – 6
Szanse	Zagrożenia
1. Dostępność wielu źródeł finansowania inicjatyw na rzecz bezrobotnych i niepełnosprawnych, w tym dostępność finansowania ze źródeł UE – 10 2. Rosnące doświadczenie w wykorzystywaniu wsparcia rządowego na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych – 9 3. Zwiększanie się liczby dotacji rządowych i samorządowych na rzecz osób bezrobotnych oraz na rzecz przedsiębiorców zatrudniających osoby bezrobotne – 9 4. Stabilnie działające rodzinne firmy, posiadające potencjał rozwojowy – 9 5. Rosnąca świadomość zagrożeń demograficznych, potrzeby wspierania rodziny, seniorów i osób niepełnosprawnych – 9 6. Zwiększanie się liczby programów rządowych wspierających rodziny (500+, Karta dużej rodziny i inne) – 8 7. Wzrost liczby programów kształcenia i dokształcania kierunkowego dostosowana do lokalnego rynku – 8 8. Kreatywność, wysoka aktywność, odwaga, ciekawość świata, mobilność osób młodych – 8 9. Rosnąca liczba programów profilaktyki uzależnień – 7 10. Zwiększająca się świadomość prowadzenia zdrowego stylu życia wśród mieszkańców – 7 11. Doświadczenie, praktyka, ambicja i chęć działania osób starszych - 7 12. Dostępność na rynku wewnętrznym specjalistów świadczących usługi pomocy społecznej oraz usług specjalistycznych, w tym terapii uzależnień – 7 13. Rosnąca świadomość znaczenia kapitału społecznego jako czynnika mającego wpływ na rozwój gminy – 7	1. Niekorzystne tendencje demograficzne – 10 2. Utrzymywanie się szarej strefy jako pożądanej formy zatrudnienia – 10 3. Niskie renty i emerytury osób starszych oraz niskie wynagrodzenia mieszkańców – 10 4. Wzrastające spożycie napojów alkoholowych oraz zażywanie środków psychoaktywnych spowodowane ich dostępnością – 10 5. Wzrost zachorowań na choroby psychiczne, onkologiczne i przewlekłe – 10 6. Wzrost liczby osób bezdomnych – 9 7. Rozległy obszar gminy, wpływający między innymi na oddalenie od ośrodków pracy – 9 8. Rosnąca liczba osób u schyłku aktywności zawodowej bez zabezpieczenia emerytalnego – 9 9. Skomplikowane procedury pozyskiwania środków zewnętrznych na wsparcie w zakresie pomocy społecznej – 8 10. Ograniczony dostęp do świadczeń medycznych dla osób starszych i o niskich dochodach – 8 11. Podatność młodych ludzi na uzależnienia – 8 12. Niewystarczająca ilość środków finansowych pozwalająca na realizację zidentyfikowanych potrzeb w obszarze polityki społecznej, w tym na pomoc dla osób niepełnosprawnych, rodzinnych domów dziecka – 8 13. Odpływ wykwalifikowanej kadry, w tym osób młodych – migracja zarobkowa – 8 14. Niestabilne prawo związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – 8 15. Słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw przejawiająca się między innymi

14. Wzrost poziomu kwalifikacji mieszkańców poprzez uczestnictwo w jakościowych szkoleniach organizowanych przez PUP oraz w stażach, praktykach itp. – 6 15. Wzrost liczby oraz potencjału organizacji pozarządowych, w tym działających w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym – 6 16. Rosnąca świadomość potencjału seniorów, jako osób posiadających duże doświadczenie, wartości społeczne i szacunek do tradycji – 6 17. Informatyzacja systemów administracji – 6 18. Rozwój i promocja wolontariatu – 6 19. Dostęp do zagranicznych ofert pracy dla osób pozostających poza rynkiem pracy – 5 20. Dostęp do sezonowych ofert pracy – 5	niewypłacalnością – 8 16. Niespójna polityka społeczna Państwa, wyrażająca się nieadekwatnym wsparciem dla jednostek samorządowych przy delegowaniu zadań – 8 17. Łagodne prawo dotyczące leczenia osób uzależnionych (za zgodą uzależnionego) – 8 18. Wzrost interwencji służb związanych z przemocą w rodzinie – 8 19. Istnienie patologii uzależnień, w tym dziedziczenie postaw patologicznych – 8 20. Zwiększająca się liczba osób napływowych zatrudnianych na gorszych warunkach finansowych – tania siła robocza – 7

5. KIERUNKI ROZWOJU I PLANOWANIE DZIAŁAŃ

5.1. Wizja Gminy Świdwin

Opublikowana w 2014 roku Strategia Rozwoju Gminy Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 określa wizję Gminy Świdwin. „Gmina Świdwin to nowoczesna europejska gmina rolniczo-turystyczna, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną, edukacyjno-sportową oraz rekreacyjną, charakteryzująca się wysokim poziomem integracji współpracy mieszkańców, rozwijającym się rynkiem pracy i czystym środowiskiem” (s. 126).

Na podstawie analizy sytuacji społecznej, wskazania kluczowych problemów, przeprowadzonych ankiet oraz efektów warsztatów, opracowano wizję rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Świdwin. Uwzględniając powyższe elementy, mieszkańcy Gminy określili następującą wizję polityki społecznej dla Gminy Świdwin:

„Gmina Świdwin do 2020 roku jest miejscem wysokiej jakości życia społecznego, opierającym się na rozwiniętym kapitale społecznym, wzajemnym szacunku i bliskich relacjach rodzinnych”.

5.2. Obszary społeczne i problemy priorytetowe

Zespół powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Świdwin nr GOPS/7/2016 z dnia 29 stycznia 2016 r. podczas prac warsztatowych nad Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy

Świdwin na lata 2016-2020 określił najważniejsze obszary społeczne, następnie opracował priorytetowe problemy poszczególnych obszarów.

- Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej:
  - a. brak umiejętności rodziców radzenia sobie z problemami;
  - b. bezradność społecznego funkcjonowania rodzin - niewystarczająca aktywność własna rodzin w przezwyciężaniu problemów;
  - c. nieporadność opiekunów w przekazywaniu wartości rodzinnych, brak wzorców prawidłowego funkcjonowania rodziny w tym umiejętności wychowawczych;
  - d. niewychowawcze zachowania rodziców wobec dzieci (brak konsekwencji, spełnianie zachcianek);
  - e. potrzeba spójnej, aktualnej bazy danych zawierającej informacje o miejscach i formach świadczonej pomocy specjalistycznej;
  - f. niedostateczny dostęp do czytelnej informacji o aktualnej ofercie działań różnych organizacji i podmiotów wspierających rodziny;
  - g. niedostosowana forma wsparcia specjalistycznego skierowana do rodziców, w tym rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, powodująca niechęć do korzystania ze wsparcia;
  - h. ograniczona oferta dla rodziców dotycząca zajęć edukacyjnych i z zakresu poradnictwa dla rodzin realizowanych równoległe z zapewnieniem opieki dla dzieci uczestników;
  - i. niewystarczający dostęp rodzin do bezpłatnych zajęć sportowych, plastycznych, muzycznych, tanecznych i stymulujących rozwój dzieci w wieku 3-5 roku życia;
  - j. ograniczona oferta zajęć dla dzieci i młodzieży;
  - k. postępujący kryzys rodziny, osłabienie więzi rodzinnych;
  - l. brak wystarczającego wsparcia rodziny w zakresie opieki nad osobami starszymi.
- Piecza zastępcza:
  - a. narastające trudności zabezpieczenia dzieci w rodzinie pieczy zastępczej;
  - b. niedostosowana forma wsparcia specjalistycznego skierowana do rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej oraz dla opiekunów zastępczych powodująca niechęć do korzystania ze wsparcia;
  - c. niewystarczająca siła oddziaływań umożliwiających kompleksową pracę z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w celu reintegracji rodziny.
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i interwencja kryzysowa:

- a. wzrost przypadków, gdzie konieczne jest natychmiastowe zabezpieczenie dzieci w formie umieszczenia w bezpiecznym miejscu, aktualne możliwości zabezpieczenia dzieci okazują się niewystarczające;
  - b. znaczący wzrost liczby interwencji służb, związanych z ochroną macierzyństwa;
  - c. wzrost liczby interwencji służb, związanych z przemocą w rodzinie;
  - d. ograniczone możliwości udzielenia kompleksowej pomocy osobom starszym, doznającym przemocy w rodzinie;
  - e. brak możliwości zapewnienia natychmiastowej opieki całodobowej osobom starszym, dostępne formy pomocy w postaci usług opiekuńczych nie są świadczone całodobowo.
- Bezrobocie:
    - a. utrzymywanie się zjawiska wyuczonej bezradności co wpływa na powielanie się wzorów zachowań oraz bierności wśród osób młodych;
    - b. duża liczba osób długotrwale bezrobotnych co wpływa na utrzymywanie się zjawiska dziedziczenia bezrobocia;
    - c. słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw przejawiająca się między innymi niewypłacalnością co wpływa na zwiększenie się migracji zarobkowej;
    - d. wysokie koszty utrzymania pracownika przez potencjalnego pracodawcę co wpływa na utrzymywanie się szarej strefy;
    - e. niestabilne prawo związane z prowadzeniem działalności gospodarczej;
    - f. duża grupa osób bezrobotnych „50+” trudna w aktywizacji;
    - g. grupa bezrobotnych „do 25” oraz „do 30” roku życia bez doświadczenia zawodowego - niski poziom wykształcenia, brak odpowiednich kwalifikacji oraz umiejętności w stosunku do wymagań pracodawców, m.in.: (nieznajomość obsługi komputera, nieznajomość języków obcych, brak umiejętności pracy w zespole oraz umiejętności tzw. „miękkich”);
    - h. słaba wymiana informacji i brak współpracy oraz koordynacji działań między instytucjami działającymi w obszarze aktywizacji zawodowej.
  - Ubóstwo:
    - a. głównym powodem ubóstwa jest zjawisko bezrobocia;
    - b. pogorszenie stanu zdrowia, w tym zachorowań na choroby psychiczne, onkologiczne i przewlekłe;
    - c. rosnąca liczba osób u schyłku aktywności zawodowej bez zabezpieczenia emerytalnego;

- d. trudności ze znalezieniem zatrudnienia szczególnie przez osoby młode i po 50 roku życia;
  - e. ograniczona aktywność ze strony osób dotkniętych problemem ubóstwa;
  - f. niskie wynagrodzenia za pracę powodujące brak poczucia bezpieczeństwa finansowego.
- Bezdomność:
    - a. wzrost ubóstwa społeczności lokalnej;
    - b. niewystarczająca liczba socjalnych lokali mieszkaniowych;
    - c. starość, niepełnosprawność, uzależnienia i ubóstwo jako czynniki wpływające na utratę mieszkania.
  - Wsparcie seniorów:
    - a. ograniczenia w zakresie zapewnienia opieki w miejscu zamieszkania;
    - b. brak możliwości wynagrodzenia sąsiadów za opiekę (płatna pomoc sąsiedzka);
    - c. niewystarczający dostęp do gorących posiłków;
    - d. niewystarczająca ilość miejsc opieki całodobowej w tym czasowej;
    - e. zbyt mała świadomość społeczna w zakresie procesu starzenia się i potrzeb osoby starszej, w tym odpowiedzialności rodziny za opiekę nad osobą starszą;
    - f. zła dieta i niewystarczające dbanie o zdrowie;
    - g. złe warunki mieszkaniowe osób starszych;
    - h. osłabienie więzi pokoleniowych w rodzinach.
  - Niepełnosprawność i ochrona zdrowia psychicznego:
    - a. brak rozwiązania dającego możliwość uzyskania kompleksowej informacji instytucjach/organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych, realizowanych przez nie działań, zakresie i warunkach uzyskania wsparcia. Ważna jest prostota i czytelność komunikatów;
    - b. bariery w dostępie do infrastruktury cyfrowej np. niedostosowane strony internetowe;
    - c. brak grup wsparcia dla rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne;
    - d. niewielka aktywność organizacji pozarządowych, szczególnie działających w zakresie pomocy społecznej, w tym zajmujących się wsparciem osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
    - e. niewystarczająco dostosowana infrastruktura w przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi (bariery w infrastrukturze – np. wysokie krawężniki, brak chodników lub nierówne i „dziurawe” chodniki);
    - f. niska samoocena osób niepełnosprawnych;

- g.** brak świadomości i marginalizowanie problemu związanego z dostosowaniem infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych;
  - h.** brak odpowiednich regulacji wymuszających dostosowywanie infrastruktury i usług dla osób niepełnosprawnych;
  - i.** bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych;
  - j.** brak wiedzy i lęk pracodawców w zatrudnianiu osób z zaburzeniami psychicznymi;
  - k.** brak ofert pracy dla osób po kryzysach psychicznych;
  - l.** niedostateczna świadomość społeczna, brak rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych – szczególnie pracodawcy, kadra urzędnicza wpływająca na wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych;
  - m.** brak zakładów pracy chronionej;
  - n.** niedostosowane formularze i niedostateczna informacja w PUP dla pracodawców chcących zatrudnić osoby niepełnosprawne;
  - o.** bardzo rygorystyczne regulacje prawne określające wymogi kadry zatrudnionej w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
  - p.** ograniczony dostęp do psychiatrii dziecięcej;
  - q.** wciąż obecna stygmatyzacja osób chorych psychicznie.
- **Przeciwdziałanie uzależnieniom:**
    - a.** niewystarczający dostęp do dostosowanej do różnych grup odbiorców informacji o uzależnieniach ich konsekwencjach co wpływa na powielanie negatywnych wzorców;
    - b.** brak świadomości i wiedzy rodziców na temat uzależnień i środków psychoaktywnych;
    - c.** łatwa dostępność do narkotyków;
    - d.** łatwa dostępność do alkoholu;
    - e.** brak dostosowanej do poszczególnych grup odbiorców oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu lub środków psychoaktywnych;
    - f.** brak oddziału detoksykacji;
    - g.** niewystarczająca liczba ofert spędzania wolnego czasu przez osoby zagrożone uzależnieniami, w tym osoby młode w tym działań mających na celu rozwijanie kreatywności, postaw prospołecznych;
    - h.** niskie umiejętności wsparcia dziecka przez rodzinę w procesie przechodzenia przez problemy;
    - i.** niewystarczające wsparcie dla rodzin osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych;
    - j.** niewystarczające wsparcie dla osób uzależnionych (alkohol, narkotyki i inne).

- Przeciwdziałanie zjawisku przemocy:

- a. niewystarczający dostęp do usług terapeutycznych i specjalistycznych dla osób doznających i stosujących przemoc;
- b. brak wrażliwości na zjawisko przemocy w rodzinie;
- c. niewystarczające wsparcie dla rodzin z problemem przemocy;
- d. zwiększenie współpracy międzysektorowej dla osób dotkniętych problemem przemocy.

5.3. Cele główne strategii (cele strategiczne, operacyjne i zadania)

Cel główny –zwiększenie jakości życia społeczności lokalnej, opierającej się na dobrych relacjach międzyludzkich, aktywnej społeczności oraz więziach rodzinnych

- ❖ Obszar realizacji strategii I. Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

- Cel strategiczny 1. Poprawa procesu opieki i wychowania w rodzinach.
  - 1.1. Wzrost kompetencji rodziców oraz prawnych opiekunów w zakresie należytej opieki i wychowania dzieci.
  - 1.2. Zwiększenie dostępu do usług wsparcia dla rodzin doświadczających trudności.
  - 1.3. Zmniejszenie częstotliwości występowania dysfunkcji w rodzinie, w tym przemocy i kryzysów.
- Cel strategiczny 2. Lepsze przygotowanie dzieci i młodzieży do wyzwań dorosłości.
  - 2.1. Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie postaw prospołecznych, a także przedsiębiorczych wśród młodzieży.
  - 2.2. Podjęcie działań na rzecz zwiększenia integracji społecznej wśród młodzieży.

- ❖ Obszar realizacji Strategii-Bezrobocie.

- Cel strategiczny 1. Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy.
  - 1.1. Zwiększenie aktywności i mobilności zawodowej mieszkańców.
  - 1.2. Poprawa kompetencji i kwalifikacji zawodowych.
  - 1.3. Wzrost znaczenia ekonomii społecznej w dziedzinie aktywizacji zawodowej osób zagrożonych marginalizacją.

- ❖ Obszar realizacji strategii III. Ubóstwo, problemy mieszkaniowe i bezdomność.

- Cel strategiczny 1. Poprawa warunków socjalno-bytowych gospodarstw domowych.
  - 1.1. Zwiększenie dostępu do podstawowych dóbr i zasobów.

- 1.2. Współpraca z osobami prywatnymi, instytucjami i organizacjami. pozarządowymi w zakresie wsparcia osób najuboższych.
- 1.3. Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od świadczeń pomocy społecznej oraz przeciwdziałanie zjawisku „dziedziczenia biedy” i wyuczonej bezradności poprzez skuteczną i kompleksową pomoc.
- ❖ Obszar realizacji strategii IV. Marginalizacja osób starszych i niepełnosprawnych.
  - Cel strategiczny 1. Poprawa standardów życia osób starszych i niepełnosprawnych.
    - 1.1. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych w różnych sferach życia społecznego.
    - 1.2. Likwidacja barier w funkcjonowaniu osób starszych, niepełnosprawnych.
    - 1.3. Dążenie do zmiany świadomości mieszkańców Gminy w podejściu do problemu starości, niepełnosprawności i długotrwałej choroby.
- ❖ Obszar realizacji strategii V. Przeciwdziałanie uzależnieniom.
  - Cel strategiczny 1. Zmniejszenie skali problemu uzależnień w Gminie.
    - 1.1. Poszerzenie oraz uelastycznienie oferty wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
    - 1.2. Zwiększenie świadomości społecznej na temat szkodliwości nadużywania substancji uzależniających oraz uzależnień behawioralnych.
    - 1.3. Utrwalanie podstawowych wartości społecznych jako alternatywa dla autodestrukcyjnych zachowań młodzieży i dorosłych.
- ❖ Obszar realizacji strategii VI. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy.
  - Cel strategiczny 1. Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
    - 1.1. Zmiana świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy w rodzinie.
    - 1.2. Zapewnienie stałych form pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
    - 1.3. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie dostępności specjalistów.

5.4. Programy (w oparciu o które będzie realizowana)

- **Obszar realizacji strategii I.** Wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej:

Cel strategiczny 1. Poprawa procesu opieki i wychowania w rodzinach.

Cele szczegółowe:

- 1.1. Wzrost kompetencji rodziców oraz prawnych opiekunów w zakresie należytej opieki i wychowania dzieci.
- 1.2. Zwiększenie dostępu do usług wsparcia dla rodzin doświadczających trudności.
- 1.3. Zmniejszenie częstotliwości występowania dysfunkcji w rodzinie, w tym przemocy i kryzysów.

Cel strategiczny 2. Lepsze przygotowanie dzieci i młodzieży do wyzwań dorosłości.

Cele szczegółowe:

- 2.1. Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie postaw prospołecznych, a także przedsiębiorczych wśród młodzieży.
- 2.2. Podjęcie działań na rzecz zwiększenia integracji społecznej wśród młodzieży.

Lp.	Działania	Harmonogram działania	Źródła finansowania	Wskaźnik/miernik osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Popularyzacja i upowszechnianie udziału w warsztatach w formach podnoszenia kompetencji rodzicielskich oraz prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe	1) Liczba rodzin i osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej z powodu: - bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego; - potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym: wielodzietności. 2) Liczba osób i rodzin, które skorzystały z pomocy w zakresie wypełniania podstawowych funkcji. 3) Liczba dzieci z terenu Gminy umieszczonych w pieczy zastępczej (w danym roku). 4) Liczba dzieci, które po pobycie w pieczy zastępczej powróciły do rodziny biologicznej. 5) Liczba przedszkoli, oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz punktów przedszkolnych działających na terenie Gminy. 6) Liczba dzieci i młodzieży korzystających z różnych form aktywności edukacyjnej, społecznej, sportowo-rekreacyjnej i artystycznej. 7) Liczba dzieci i młodzieży doświadczającej poważnych problemów w środowisku rodzinnym, objętej wsparciem psychologicznym i/lub terapeutycznym oraz innym wsparciem. 8) Liczba nadzorów kuratorskich orzeczonych przez sąd na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. 9) Liczba dzieci i młodzieży wykonującej świadczenia wolontariackie.	GOPS , Szkoły, PPP

2.	Rozwój poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego, w tym terapii rodzinnej, świadczonego osobom i rodzinom, które wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych lub znajdują się w sytuacji kryzysowej.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe		GOPS, UG, Starostwo Powiatowe
3.	Zapewnienie wsparcia rodzinom doświadczającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zwłaszcza zagrożonym odebraniem dzieci i umieszczeniem w pieczy zastępczej, w postaci: -pracy socjalnej oraz asystentury rodzinnej; -pomocy rodzin wspierających i wolontariuszy; -organizacji grup samopomocowych.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe		GOPS, UG, Szkoły

4.	Pomoc finansowa poprzez świadczenia wychowawcze, zasiłki i stypendia szkolne dla dzieci i młodzieży w celu lepszego zaspokojenia potrzeb i motywowanie do zmiany sytuacji poprzez warunkowanie pomocy w ramach dostępnych rozwiązań prawnych.	cały okres	Budżet Gminy Budżet Centralny		GOPS,UG
5.	Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (koła zainteresowań, kluby, świetlice środowiskowe, świetlice socjoterapeutyczne).	cały okres	Fundusze pomocowe		GOPS, Szkoly
6.	Wdrażanie programów rozwojowych gminnych placówek oświatowych w zakresie podnoszenia jakości kształcenia oraz wzmacniania aspiracji edukacyjnych uczniów, w szczególności poprzez modernizację bazy dydaktycznej, upowszechnianie aktywizujących metod pracy oraz wykorzystania ICT w procesie kształcenia, a także wprowadzanie wspierającego modelu oceniania.	cały okres	Fundusze pomocowe Budżet Gminy Budżet Centralny		Szkoly, UG

7.	Przygotowywanie młodzieży do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym i gospodarczym poprzez umożliwienie nabywania praktycznych umiejętności oraz kształtowania postaw prospołecznych i przedsiębiorczych, w szczególności w zakresie zakładania i prowadzenia firmy społecznej.	cały okres	Fundusze pomocowe Budżet Gminy		Szkoły, PUP, GOPS
8.	Organizacja doradztwa zawodowego oraz szkoleń wspierających nabywanie przez młodzież gimnazjalną podstawowej wiedzy o rynku pracy oraz podejmowanie wyborów dotyczących dalszej ścieżki kształcenia oraz przyszłej pracy.	cały okres	Fundusze pomocowe Budżet Gminy		PUP, Szkoły, NGO
9.	Kształtowanie wśród dzieci i młodzieży postaw aktywnych oraz możliwości zdobywania cennych doświadczeń dzięki zaangażowaniu w wolontariat oraz inicjatywy na rzecz środowiska lokalnego.	cały okres	Fundusze pomocowe Budżet Gminy		Szkoły, UG, GOPS, NGO
10.	Organizowanie zajęć stymulujących rozwój dzieci.	cały okres	Fundusze pomocowe Budżet Gminy		Szkoły, UG, NGO, GOPS

● **Obszar realizacji strategii II. Bezrobocie**

Cel strategiczny 1. Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Cele szczegółowe:

1.1. Zwiększenie aktywności i mobilności zawodowej mieszkańców.

1.2. Poprawa kompetencji i kwalifikacji zawodowych.

1.3. Wzrost znaczenia ekonomii społecznej w dziedzinie aktywizacji zawodowej osób zagrożonych marginalizacją.

Lp	Działania	Harmonogram działania	Źródła finansowania	Wskaźnik/miernik osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Realizacja kompleksowych programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, obejmujących: -wsparcie przez doradców zawodowych i innych specjalistów w zakresie wyboru i planowania ścieżki zawodowej; -szkolenia i kursy zawodowe oraz formy przygotowania zawodowego dorosłych skierowane do osób o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach, uwzględniające potrzeby lokalnego i regionalnego rynku pracy; -staże, praktyki oraz subsydiowane formy zatrudnienia u lokalnych pracodawców zwłaszcza dla osób nie posiadających doświadczenia	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe Bezinwestycyjne	1) Liczba bezrobotnych zarejestrowanych z terenu Gminy – ogółem/w podziale na płeć/według czasu pozostawania w rejestrze; - w szczególnej sytuacji – według kategorii/w podziale na płeć; - według ustalonych profili pomocy. 2) Liczba osób, które skorzystały z instrumentów aktywizacji zawodowej – ogółem, w podziale na płeć oraz według rodzaju otrzymanego wsparcia. 3) Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie. 4) Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku	PUP, GOPS, UG

	zawodowego; -wsparcie finansowe (dotacje, pożyczki, poręczenia) połączone z usługami szkoleniowo-doradczymi dla osób podejmujących samozatrudnienie w formie jednoosobowej działalności gospodarczej albo spółdzielni socjalnej.			produkcyjnym – ogółem/w podziale na płeć. 5) Liczba oraz odsetek osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo objętych wsparciem, które podjęły zatrudnienie-ogółem, w tym liczba osób niepełnosprawnych.	
2.	Zwiększanie dostępności zatrudnienia socjalnego dla osób wykluczonych społecznie (w szczególności osób niepełnosprawnych, chorujących psychicznie, uzależnionych od substancji psychoaktywnych, opuszczających zakłady karne), realizowanego w formie zajęć reintegracji społeczno-zawodowej w klubie/centrum integracji społecznej albo w formie zatrudnienia wspieranego.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe		PUP, GOPS, ŚDS
3.	Realizacja akcji informacyjno-promocyjnych na temat ekonomii społecznej realizowanych w różnych formach np. zajęć szkolnych, dystrybucji materiałów edukacyjnych,	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe		GOPS, UG, Szkoły, PUP

	organizacji spotkań, seminariów i targów produktów PES, emisji artykułów.				
4.	Tworzenie sieci współpracy oraz partnerstw lokalnych pomiędzy jednostkami pomocy i integracji społecznej (zwłaszcza MOPS), instytucjami rynku pracy (PUP, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe i inne), przedsiębiorcami oraz podmiotami ekonomii społecznej w celu lepszej wymiany informacji o problemach i potrzebach rynku pracy, a także poszukiwania skutecznych metod przezwyciężania barier aktywności zawodowej występujących w Gminie.	cały okres	Budżet Gminy Budżet Centralny		GOPS, UG, PUP

Obszar realizacji strategii III. Ubóstwo, problemy mieszkaniowe i bezdomność

Cel strategiczny 1. Poprawa warunków socjalno-bytowych gospodarstw domowych.

Cele szczegółowe:

1.1. Zwiększenie dostępu do podstawowych dóbr i zasobów.

1.2. Współpraca z osobami prywatnymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie wsparcia osób najuboższych.

1.3. Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od świadczeń pomocy społecznej oraz przeciwdziałanie zjawisku „dziedziczenia biedy” i wyuczonej bezradności poprzez skuteczną i kompleksową pomoc.

Lp	Działania	Harmonogram działania	Źródła finansowania	Wskaźnik/miernik osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Wspieranie mieszkańców Gminy przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny w zakresie rozwiązywania problemów socjalnych, a także nabywania umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe	1) Liczba rodzin i osób w rodzinach, które skorzystały z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. 2) Liczba i kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych. 3) Odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę oraz centralne ogrzewanie. 4) Liczba mieszkań komunalnych oraz lokali socjalnych w zasobach Gminy. 5) Liczba inicjatyw z zakresu edukacji ekonomicznej mieszkańców. 6) Liczba zorganizowanych na terenie Gminy zbiórek żywności, odzieży i innych	GOPS, UG

				podstawowych dóbr z przeznaczeniem dla najbardziej potrzebujących.	
2.	Organizowanie zbiórek żywności, odzieży i innych podstawowych dóbr z przeznaczeniem dla najbardziej potrzebujących, w szczególności rodzin wielodzietnych i niepełnych zagrożonych wykluczeniem społecznym.	cały okres	Bezinwestycyjne		GOPS, ŚDS
3.	Pomoc dla osób i rodzin doświadczających trudności finansowych związanych z zobowiązaniami bieżącymi lub z przeszłości (prowadzenie treningów w zakresie edytora finansowy).	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe		GOPS, UG, Szkoły,
4.	Upowszechnianie możliwości korzystania z żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020.	cały okres	Budżet Gminy Budżet Centralny		GOPS, UG, NGO
5.	Realizacja programów w zakresie prewencji przed utratą mieszkania, eksmisją i bezdomnością poprzez zwiększenie zasobu mieszkaniowego gminy o nowe mieszkania komunalne oraz lokale socjalne.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe		GOPS, UG

● **Obszar realizacji strategii IV. Marginalizacja osób starszych i niepełnosprawnych**

Cel strategiczny 1. Poprawa standardów życia osób starszych i niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

1.1. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych w różnych sferach życia społecznego.

1.2. Likwidacja barier w funkcjonowaniu osób starszych, niepełnosprawnych.

1.3. Dążenie do zmiany świadomości mieszkańców Gminy w podejściu do problemu starości, niepełnosprawności i długotrwałej choroby.

Lp	Działania	Harmonogram działania	Źródła finansowania	Wskaźnik/miernik osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Wspieranie organizacji i placówek działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe	1) Liczba rodzin oraz osób w rodzinach, które skorzystały z pomocy społecznej z powodu: - niepełnosprawności; - długotrwałej lub ciężkiej choroby. 2) Liczba i profil placówek rehabilitacyjnych oraz punktów zaopatrzenia i wypożyczalni sprzętu niezbędnego do funkcjonowania osób z niepełnosprawnością. 3) Liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z	GOPS, UG, ŚDS

				dofinansowania na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych, a także usług rehabilitacyjnych. 4) Liczba obiektów użyteczności publicznej, w których zlikwidowano bariery architektoniczne i komunikacyjne. 5) Liczba jednostek prowadzących warsztaty zajęciowe dla osób z niepełnosprawnością, w tym liczba dostępnych miejsc. 6) Liczba zorganizowanych imprez, happeningów, spotkań itp. służących integracji osób niepełnosprawnych, ich opiekunów i rodzin ze środowiskiem lokalnym.	
2.	Wsparcie w formie usługowo – finansowej osobom niepełnosprawnym i długotrwale chorym, a także osób starszych z terenu Gminy.	cały okres	Budżet Gminy Budżet centralny Fundusze pomocowe		GOPS, ŚDS
3.	Realizacja programów osłonowych na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych oraz osób starszych.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe		GOPS, UG, ŚDS

4.	Umożliwienie szerokiego dostępu do poradnictwa specjalistycznego i inicjowanie grup samopomocowych dla osób starszych i niepełnosprawnych.	cały okres	Budżet Gminy Budżet Centralny		GOPS,UG, ŚDS
5.	Wspieranie i propagowanie wolontarystycznej pomocy osobom chorym, seniorom i niepełnosprawnym.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe		GOPS, UG

● **Obszar realizacji strategii V. Przeciwdziałanie uzależnieniom**

Cel strategiczny 1. Zmniejszenie skali problemu uzależnień w Gminie.

Cele szczegółowe:

1.1. Poszerzenie oraz uelastycznienie oferty wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

1.2. Zwiększenie świadomości społecznej ma temat szkodliwości nadużywania substancji uzależniających oraz uzależnień behawioralnych.

1.3. Utrwalanie podstawowych wartości społecznych jako alternatywa dla autodestrukcyjnych zachowań młodzieży i dorosłych.

Lp	Działania	Harmonogram działania	Źródła finansowania	Wskaźnik/miernik osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Organizacja lub udział w ogólnokrajowych/regionalnych kampaniach społecznych na temat problemu nadużywania substancji psychoaktywnych oraz innych form uzależnień, adresowanych do wybranych grup (np. kobiety w ciąży) oraz do ogółu społeczeństwa.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe Bezinwestycyjnie	1) Liczba osób, rodzin i osób w rodzinach, które skorzystały z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu oraz narkomanii. 2) Liczba złożonych do sądu wniosków o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec mieszkańców Gminy. 3) Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób dotkniętych uzależnieniem. 4) Liczba programów profilaktycznych. 5) Liczba osób uczestnicząca w programach profilaktycznych.	GOPS, UG ŚDS, Szkoły

2.	Doskonalenie form pracy z osobami uzależnionymi w celu zmotywowania ich do leczenia odwykowego.	cały okres	Budżet Gminy Budżet centralny Fundusze pomocowe		GOPS, UG
3.	Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i innych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe		GOPS, UG, ŚDS, NGO
4.	Prowadzenie usług terapeutycznych wspierających dla rodzin osób uzależnionych.	cały okres	Budżet Gminy Budżet Centralny		GOPS,UG, ŚDS

● **Obszar realizacji strategii VI. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy**

Cel strategiczny 1. Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

Cele szczegółowe:

1.1. Zmiana świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy w rodzinie.

1.2. Zapewnienie stałych form pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

1.3. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie dostępności specjalistów.

Lp	Działania	Harmonogram działania	Źródła finansowania	Wskaźnik/miernik osiągnięcia celu - realizacji	Realizatorzy
1.	Podnoszenie kompetencji członków Zespołu Interdyscyplinarnego i służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe Bezinwestycyjne	1) Liczba przeprowadzonych kampanii profilaktycznych na terenie Gminy. 2) Liczba udzielonych porad, konsultacji i innych form udzielonej pomocy. 3) Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. 4) Liczba zrealizowanych projektów obejmujących działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5) Liczba uczestników zajęć wychowawczo-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.	GOPS, UG, Szkoły Sąd, Służba zdrowia, NGO

2.	Podejmowanie akcji informacyjno-promocyjnych w celu zwiększenia wrażliwości wobec osób doznających przemocy.	cały okres	Budżet Gminy Budżet centralny Fundusze pomocowe		GOPS, UG Szkoły, ŚDS, NGO
3.	Wzmocnienie współpracy tutejszego ośrodka pomocy społecznej z różnorodnymi instytucjami (Szkoły, Policja, Sądy) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	cały okres	Budżet Gminy Fundusze pomocowe		GOPS, UG, ŚDS, NGO
4.	Realizacja Programów osłonnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	cały okres	Budżet Gminy Budżet Centralny Fundusze pomocowe		GOPS, UG, ŚDS, NGO

5.5. ŹRÓDŁA DOTACJI Z FUNDUSZY POMOCOWYCH

Jednostki samorządu terytorialnego, grupy nieformalne - przede wszystkim - organizacje pozarządowe mogą korzystać z możliwości pozyskania dofinansowania na działalność społeczną.

Do podstawowych źródeł należą:

1. Programy ministerialne

Poszczególne Ministerstwa organizują otwarte konkursy ofert, najczęściej skierowane do organizacji pozarządowych oraz samorządów lokalnych. Z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych istotne wydają się przede wszystkim programy zarządzania przez MRPiPS. Fundusze na wsparcie rozwiązania istotnych społecznych problemów - jak np. zwiększanie konkurencyjności na rynku pracy, wzmacnianie wolontariatu oraz rozwój kompetencji kluczowych - umożliwiają również konkursy dotacyjne, ogłoszone przez inne Ministerstwa.

- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej- programy: „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu - nowy wymiar 2020”, „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu - profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego”, „Aktywne postawy młodzieży - podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska”, „Program wspierający rozwiązanie problemu bezdomności”, „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”, „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”, „ASOS”, „Młodzież solidarna w działaniu” (w przygotowaniu);
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych- „Edukacja Globalna”, „Wsparcie wymiaru samorządowego i obywatelskiego polskiej polityki zagranicznej”, „Wolontariat polska pomoc”;
- Ministerstwo Cyfryzacji- „Promocja nauki programowania”, „Polska cyfrowa PO PC 2014-2020”;
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego- „Kultura cyfrowa”, program „Kultura Dostępna”, „Promocja literatury i czytelnictwa”;
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi- „PROW - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich”, „SAPARD”.

2. Granty fundacyjne w ramach konkursów

W Polsce działa kilkanaście fundacji finansujących działalność w formie dotacji konkursowych. W zależności od obszarów działalności fundacji, granty mogą dotyczyć różnorodnych aktywności, m. in. edukacji ekonomicznej, pomocy społecznej, działalności artystycznej, kształtowania postaw

demokratycznych, przeciwdziałania przemocy, wsparcia osób niepełnosprawnych, czy rewitalizacji środowiska. Do ważniejszych programów i grantodawców należą:

- Fundacja Batorego-programy „Obywatele dla demokracji”, „Demokracja w działaniu”;
- Fundacja PZU- programy „Z PZU po lekcjach”, „Młodzi niepełnosprawni - sprawni z PZU”, „PZU z kulturą”;
- Fundacja Dzieci Niczyje- program „Bezpieczne dzieciństwo”;
- Fundacja BGŻ BNP Paribas - program stypendialny „Klasa”;
- Fundacja Konenberga- programy dotacyjne w obszarach: innowacji w edukacji ekonomicznej i przedsiębiorczości, dziedzictwa kulturowego, twórczości artystycznej dzieci i młodzieży, priorytetów ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej;
- Fundacja Banku Zachodniego WBK- programy „Tu mieszkam, tu zmieniam”, „Bank Dziecięcych Uśmiechów”, „Bank Ambitnej Młodzieży”;
- Fundacja Banku PEKAO S.A. im. dr Mariana Kantona - programy dotacyjne w obszarze oświaty i wychowania dzieci i młodzieży, przedsięwzięć naukowo-badawczych oraz dydaktycznych instytucji naukowych i szkół, popularyzowania wiedzy bankowej, niesienia pomocy osobom chorym i niepełnosprawnym, upowszechniania kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska, realizacji projektów i działalności organizacji charytatywnych, upowszechniania kultury;
- Fundacja AVIVA- program „To dla mnie ważne!”;
- Fundacja Tesco Dzieciom,- program „Bieg charytatywny”, „Zdrowo jeść, by rosnąć w siłę”, „Pracownia talentów”, „Decydujesz, pomagamy”.

3. Otwarte konkursy ofert

Otwarte konkursy ofert to sposób na wybranie organizacji, które otrzymują dotacje od władz publicznych na realizację zadań. Określa je ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art.13). Na organizatorze konkursu spoczywa obowiązek publikacji ogłoszenia o jego realizacji z co najmniej 21-dniowym wyprzedzeniem, tak aby organizacje miały czas na zapoznanie się z warunkami oraz wypełnienie i złożenie wniosku.

Ogłoszenie o konkursie powinno zawierać określenie rozwoju zadania, które ma być datowane oraz wysokość środków publicznych przeznaczonych na dotację, a także informacje dotyczące samego przeprowadzania konkursu: termin składania ofert, kryteria wyboru ofert i zasady przyznawania dotacji.

4. Dotacje przyznawane w trybie pozakonkursowym

Organizacje pozarządowe mają możliwość starania się o dotacje z jednostek samorządowych na realizację zadań z pominięciem otwartych konkursów ofert. Jest to tzw. „tryb uproszczony” lub „tryb małych zleceń”, termin realizacji dofinansowanego w ten sposób działania nie może przekroczyć 90 dni. Zasady składania ofert w trybie pozakonkursowym regulują zapisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Z 2016r. poz. 239 z póź. zm.).

6. System monitorowania strategii

6.1. Monitoring

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Monitoring będzie polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Komendy Policji, PUP, GOPS, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez GOPS i UG w formie raportów rocznych.

Z uwagi na zaplanowany szeroki i kompleksowy charakter monitoringu, a także faktyczne terminy udostępniania szeregu danych statystycznych, raporty z monitoringu będą opracowywane najpóźniej do końca czerwca za rok poprzedzający przez wyznaczonego przedstawiciela z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie oraz przedstawiciela Urzędu Gminy Świdwin, a następnie przedkładane Wójtowi i Radzie Gminy.

6.2. Ewaluacja strategii

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii, rozwiązywanie problemów.

Zakres ewaluacji:

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sposób ewaluacji:

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

Narzędzia ewaluacji:

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- 1) ilościowych metod badawczych – co pozwoli na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz pozwoli określić poziom zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi:
  - techniki: zestawienie danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
  - narzędzia: tabele, wykresy, diagramy.

7. Ramy finansowe

Realizacja kierunków działań zaplanowanych w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy Świdwin na lata 2016-2020* wymaga odpowiednich zasobów finansowych, bowiem każde przedsięwzięcie generuje określone koszty. Źródła finansowania GSRPS można zasadniczo podzielić na trzy grupy:

Środki krajowe	Środki unijne	Granty i środki prywatne
• Budżet gminy • Budżet powiatu • Budżet województwa • Budżet państwa (np. dotacje celowe ministerstw, NFZ, PEFRON, Fundusz Pracy)	• Krajowe programy Operacyjne • Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2016-2020	• Mechanizm 1% • Darowizny • Zbiórki publiczne

Podstawowym źródłem finansowania strategii będzie budżet Gminy Świdwin. Istotny zakres działań jest możliwy do realizacji komplementarnie lub nawet wspólnie przez Samorząd Gminy i Powiatu Świdwińskiego (a także Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego) – na podstawie zawieranych porozumień między JST. Duża część środków na lokalną politykę społeczną będzie ponadto pochodzić z budżetu państwa. Chodzi zarówno o transfery w postaci subwencji ogólnej jak i dotacji celowych, z których część trzeba będzie pozyskać startując w konkursach. W tej kategorii mieszczą się bowiem programy rządowe oraz programy ministerstw, w szczególności jak „Senior - Wigor” czy „Świetlica-Dzieci-Praca”, a także dwa duże programy adresowane do organizacji pozarządowych: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich oraz Program na rzecz Aktywizacji Osób Starszych.

Druga grupa źródeł finansowania to przede wszystkim środki z Funduszy Europejskich, rozpoczyna się wykorzystanie perspektyw obejmującej lata 2014-2020. W perspektywie tej Polska otrzymała o około 4,5 mld euro więcej niż w latach 2007-2013, z czego około 82,5 mld euro przeznaczy na politykę spójności. Dla założeń GSRPS szczególne znaczenie będą miały Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 oraz Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, umożliwiające pozyskiwanie środków Europejskiego Funduszu Społecznego na

walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a także Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

W trzeciej grupie źródeł finansowania mieszczą się natomiast środki prywatne pochodzące sponsorów, środki z 1% dla organizacji pożytku publicznego, darowizny, zbiórki publiczne i inne. Ta grupa jest dostępna przede wszystkim organizacjom obywatelskim, dlatego też nieodzowna będzie współpraca gminy z III sektorem – w formie wzajemnego informowania o planowanych i realizowanych działaniach, a także przy okazji projektów partnerskich.

Niektóre spośród wymienionych źródeł finansowania umożliwiają zarówno pozyskiwanie wsparcia na realizację inwestycji „miękkich”, czyli projektów służących rozwojowi kapitału ludzkiego i społecznego, jak i inwestycji „twardych” - w budowę i modernizację infrastruktury komunikacyjnej, ochrony środowiska oraz infrastruktury społecznej. Obie te ścieżki powinny być wdrażane komplementarnie jako współzależne kierunki działań na rzecz poprawy warunków i jakości życia w Gminie.

Czynnikami ograniczającymi planowanie finansowe w ramach strategii są: szeroki zakres tematyczny dokumentu, pięcioletni okres jego obowiązywania, konkursowy charakter większości programów pomocowych (z punktu widzenia Gminy - „incydentalność” wsparcia). Dodatkowo, dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość, w tym zewnętrzne uwarunkowania prawne i ekonomiczne, powodują, iż określanie w momencie tworzenia strategii wysokości środków potrzebnych do realizacji jej zadań (zarówno po stronie dochodów jak i wydatków) stanowi bardzo poważną trudność. Dlatego też adekwatne do potrzeb kosztorysy będą tworzone w momencie planowania rocznego i aktualizacji budżetu gminy (w tym planów finansowych jednostek) oraz opracowywania projektów uszczegóławiających założenia GSRP.

ZAŁĄCZNIKI

- ankieta

SPIS TABEL:

Tabela nr 1. Skład zespołu ds. opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdwin na lata 2016-2020

Tabela nr 2. Ludność w Gminie Świdwin ze względu na płeć stan na dzień 31.12.2015 r.

Tabela nr 3. Ludność w Gminie Świdwin ze względu na miejsce zamieszkania podział na miejscowości, stan na 31.12.2015 r.

Tabela nr 4. Ludność ze względu na wiek stan na dzień 31.12.2015 r.

Tabela nr 5. Migracje ludności

Tabela nr 6. Ruch naturalny ludności stan na dzień 31.12.2015 r.

Tabela nr 7. Struktura i zmiany w ilości podmiotów gospodarczych w latach 2012-2014 na terenie powiatu świdwińskiego

Tabela nr 8. Liczba zarejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do liczby ludności

Tabela nr 9. Wpisy według adresu zakładu głównego

Tabela nr 10. Wpisy według miejsca zamieszkania przedsiębiorców na terenie Gminy Świdwin

Tabela nr 11. Funkcjonujące na terenie Gminy Świdwin zarejestrowane spółki prawa handlowego

Tabela nr 12. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2015 roku

Tabela nr 13. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2011 - 2015 r.

Tabela nr 14. Skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Tabela nr 15. Typy rodzin, korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2013 – 2015

Tabela nr 16. Rodziny objęte wsparciem asystenta w latach 2013-2015.

Tabela nr 17. Skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tabela nr 18. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności

Tabela nr 19. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności, wieku i płci. Osoby przed 16. rokiem życia

Tabela nr 20. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności, wieku i płci. Osoby po 16 roku życia

Tabela nr 21. Programy, projekty i inicjatywy realizowane przez GOPS w Świdwinie w 2015 i 2016 roku

Tabela nr 22. Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych Gminy Świdwin – rok szkolny 2015/2016 – stan na dzień 10.03.2016 r.

Tabela nr 23. Wykaz programów zdrowotnych, edukacyjnych i innych, realizowanych w placówkach oświatowych Gminy Świdwin w roku szkolnym 2015/2016

Tabela nr 24. Przestępstwa, wykroczenia i interwencje zgłoszone na policję na terenie Gminy Świdwin

Tabela nr 25. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Gminy Świdwin

Tabela nr 26. Zestawienie otwartych konkursów ofert w Gminie Świdwin w latach 2013-2015

Tabela nr 27. Środki przekazane organizacjom pozarządowym w latach 2013 – 2015 z pominięciem otwartego konkursu ofert

Tabela nr 28. Przyznanie pomocy w latach 2013-2015 ze względu na występujące problemy społeczne

Tabela nr 29. Ocena zadowolenia z warunków życia w Gminie Świdwin

Tabela nr 30. Ocena wagi prowadzenia działań w różnych obszarach polityki społecznej

SPIS WYKRESÓW:

Wykres nr 1. Liczba rodzin objęta pomocą z powodu ubóstwa

Wykres nr 2. Liczba rodzin objęta pomocą z powodu bezrobocia

Wykres nr 3. Liczba rodzin objęta pomocą z powodu długotrwałej choroby

Wykres nr 4. Liczba rodzin objęta pomocą z powodu niepełnosprawności

Wykres nr 5. Liczba rodzin objęta pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Wykres nr 6. Ogólne zadowolenie z warunków życia w Gminie Świdwin

Wykres nr 7. Wpływ mieszkańców Gminy na otoczenie

Wykres nr 8. Obszary problemowe dla rodzin zamieszkujących Gminę Świdwin